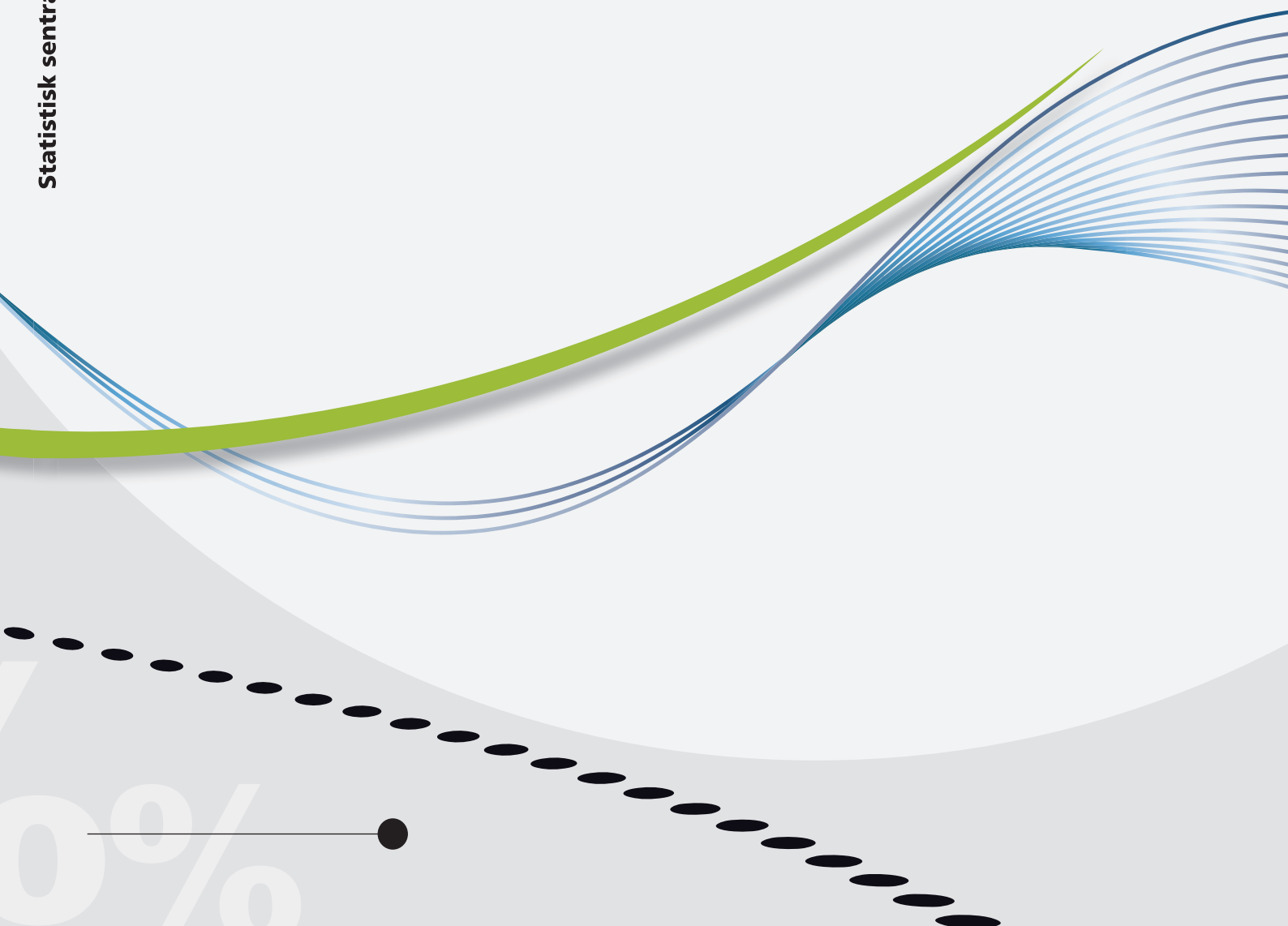

Tor Petter Bø og Inger Håland

**Dokumentasjon av
Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)
etter omleggingen i 2006**

Tor Petter Bø og Inger Håland

**Dokumentasjon av Arbeidskraftundersøkelsen
(AKU) etter omleggingen i 2006**

Notater: I denne serien publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 12. februar 2015

ISBN 978-82-537-9101-2 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Dette notatet gir en beskrivelse av de variable og begrepsdefinisjoner som gjelder i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU), og går gjennom en del momenter som er viktige ved tabellkjøringer fra undersøkelsen. Vedlagte filbeskrivelse er den som gjelder etter omleggingen av AKU i 2006.

Notatet dreier seg i hovedsak om en oppdatering av Notater 2002/24, som ble utgitt på grunnlag av omleggingen av AKU i 1996.

Statistisk sentralbyrå, 2. februar 2015.

Torstein Arne Bye

Sammendrag

Målgruppa for notatet er dels forskere som selv vil arbeide med mikrodata fra arbeidskraftundersøkelsene (AKU), og dels brukere av AKU-data som er interessert i en nærmere omtale av variable, definisjoner og datakvalitet.

Formålet med undersøkelsen er å gi informasjon om utviklingen i sysselsetting og arbeidsledighet, og om ulike befolkningsgruppers tilknytning til arbeidsmarkedet. Foruten å gi myndighetene og andre interesserte informasjon om tilstanden og utviklingen på arbeidsmarkedet, skal AKU tjene som grunnlag for prognoser og utredninger og gi forskningen statistisk materiale. En lang rekke variable inngår i materialet. Foruten de demografiske kan nevnes utdanningsnivå, yrke, næring, avtalt og faktisk arbeidstid, ulike arbeidstidsordninger, fast/midlertidig ansettelse, arbeidsforhold og undersysselsetting.

AKU dekker alle personer i alderen 15-74 år registrert bosatt i Norge. Før 2006 var aldersgruppa 16-74 år, definert som alder ved utgangen av året. Fra 2006 er alder definert som fylte år på referansetidspunktene for undersøkelsen. Samtidig ble aldersgrensen for å bli med i utvalget senket til 15 år.

Undersøkelsen omfatter ikke sysselsatte i Norge som pendler inn fra utlandet, og heller ikke sysselsatte i Norge med opphold i landet på mindre enn et halvt år.

På grunnlag av folkeregisteret trekkes det tilfeldig ut et antall familieenheter bestående av til sammen 24 000 personer (per kvartal) i den aktuelle aldersgruppa. Hvert familiemedlem i denne alderen intervjues om sin tilknytning til arbeidsmarkedet i en nærmere spesifisert referanseuke, og deltar i undersøkelsen i alt 8 ganger i løpet av 8 påfølgende kvartaler.

Intervju foregår per telefon. En del opplysninger gitt i tidligere intervju brukes ved etterfølgende intervju. Oppgavegiver er i utgangspunktet den samme som observasjonsenheten, men i 14-15 prosent av tilfellene er data samlet inn gjennom indirekte intervju, dvs. ved svar fra nære familiemedlemmer.

Størrelsen på frafallet i prosent av bruttoutvalget har variert mye siden AKU startet opp i 1972. De 20 første årene lå det stort sett rundt 10-12 prosent. I årene 1992-1997 var det særlig lavt, bare 6-8 prosent, for deretter å øke gradvis til rundt 20 prosent fra 2012. AKU er formelt underlagt svarplikt, men tvangsmulkt blir ikke praktisert.

Det justeres for totalfracfallet ved estimering. Partiell frafall, dvs. enkeltspørsmål som ikke er besvart, imputeres for enkelte sentrale kjennemerker etter et sett med regler (maskinell imputering). For en nærmere dokumentasjon, se SSBs Notater 1993/34.

I valg av sentrale begreper og definisjoner har Statistisk sentralbyrå (SSB) lagt vekt på å følge de anbefalingene som Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) har gitt for utarbeiding av arbeidsmarkedsstatistikk. Dessuten deltar Norge i EUs statistikkamarbeid, og er forpliktet til å oppfylle de krav som Eurostat (EUs statistikkbyrå) setter til innholdet i AKU.

Ifølge de internasjonale anbefalingene skal personer over en viss alder klassifiseres etter deres tilknytning til arbeidsmarkedet i løpet av en spesifisert, kort periode, enten en uke eller en dag. For den norske AKU har SSB valgt tidsperioden en uke som referanse for opplysninger om dem som inngår i utvalget.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	5
1. Innledning	6
2. Generelle forhold	6
2.1. Bakgrunn og formål	6
2.2. Om produksjon av statistikken	6
2.3. Feilkilder og usikkerhet	8
2.4. Frafall	10
2.5. Begreper, kjennemerker og grupperinger	10
2.6. Referanseperiode for dokumentasjonen	12
2.7. Bruk av omkodede variable	12
2.8. Brudd i tidsserien	13
3. Beskrivelse av fil for tabellkjøringer	17
3.1. Filbeskrivelse	17
3.2. Oversikt over omkodede variable	26
4. Dokumentasjon av variable	27
4.1. Data om ansettelsesform (fast/midlertidig)	27
4.2. Data om arbeidstid	28
4.3. Data om overtid	31
4.4. Data om fravær	33
4.5. Data om undersyssetning	33
4.6. 4.6. Data om arbeidstidens forlegning	35
4.7. Data om biarbeidsforhold	36
4.8. Kursdeltakelse	37
4.9. Tidligere arbeidsforhold og varighet av nåværende arbeidsforhold	37
4.10. Søking etter en annen jobb	37
4.11. Nye variable fra 2006	38
Litteratur	39
Vedlegg A: Spørreskjema i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) fra 2006	40

1. Innledning

Målgruppa for dette notatet er dels forskere som selv vil arbeide med mikrodata fra arbeidskraftundersøkelsene (AKU) via Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD), og dels brukere av AKU-data som er interessert i en nærmere omtale av variable, definisjoner og datakvalitet.

I notatet går vi gjennom en del momenter som er viktige ved tabellkjøringer fra AKU. Først blir det redegjort for bakgrunnen og opplegget for undersøkelsen, og definisjonen av de viktigste begrepene. Deretter presenteres de bruddene i tidsserien som har oppstått opp gjennom årene. Så følger den filbeskrivelsen som gjelder etter omleggingen av AKU i 2006, før vi går nærmere inn på de nye variablene som ble introdusert ved omleggingene i 2. kvartal 1988, 1. kvartal 1996 og 1. kvartal 2006. I de to sistnevnte tilfellene ble de innlemmet hovedsakelig på bakgrunn av nye statistikkkrav fra Eurostat (EUs statistikkbyrå), som Norge er forpliktet til å følge opp i henhold til EØS-avtalen.

De bruddene i tidsserien som har oppstått som følge av disse omleggingene, blir i dette notatet omtalt når det gjelder perioden fra 1996 og utover. For tidligere brudd henvises det til et tidligere dokumentasjonsnotat (Notater 2002/24) og til publikasjonen NOS Arbeidskraftundersøkelsen 2001 (NOS C 748).

2. Generelle forhold

2.1. Bakgrunn og formål

AKU er den viktigste informasjonskilden om forholdene på arbeidsmarkedet. Etter prøveundersøkelser høsten 1971 har Statistisk sentralbyrå fra og med 1. kvartal 1972 gjennomført slike undersøkelser kvartalsvis etter utvalgsmetoden.

Formålet med undersøkelsen er å gi informasjon om utviklingen i sysselsetting og arbeidsledighet, og om ulike befolkningsgruppers tilknytning til arbeidsmarkedet. Foruten å gi myndighetene og andre interesserte informasjon om tilstanden og utviklingen på arbeidsmarkedet, skal AKU tjene som grunnlag for prognoser og utredninger og gi forskningen statistisk materiale. En lang rekke variable inngår i materialet. Foruten de demografiske kan nevnes utdanningsnivå, yrke, næring, avtalt og faktisk arbeidstid, arbeidsforhold og undersysselsetting.

Viktige brukere er departementene, arbeids- og velferdsforvaltningen, forsknings- og utredningsinstitutter, internasjonale organisasjoner, massemedia mv.

2.2. Om produksjon av statistikken

2.2.1. Omfang

AKU dekker alle personer i alderen 15-74 år registrert bosatt i Norge. Før 2006 var aldersgruppa 16-74 år, definert som alder ved utgangen av året. Fra 2006 er alder definert som fylte år på referansetidspunktene for undersøkelsen. Samtidig ble aldersgrensen for å bli med i utvalget senket til 15 år.

Undersøkelsen omfatter ikke sysselsatte i Norge som pendler inn fra utlandet, og heller ikke sysselsatte i Norge med opphold i landet på mindre enn et halvt år.

Observasjonseenhet er person.

2.2.2. Utvalg

Alle bosatte i Norge inngår i trekkegrunnlaget. På grunnlag av folkeregisteret trekkes det tilfeldig ut et antall familieenheter bestående av til sammen 24 000 personer (per kvartal) i den aktuelle aldersgruppa (15-74 år). I utgangspunktet trekkes en "referanseperson" fra hver av de familiene som skal inngå i utvalget, og deretter inkluderes alle personer som tilhører denne referansepersonens familienummer

(fødselsnummer). For mer informasjon og sammenligning av ulike utvalgsplaner i AKU, se Vedø og Rafat (2003).

Utvalget ble utvidet gradvis i forbindelse med omleggingen av AKU i 2. kvartal 1988. Fram til da utgjorde utvalget 12 000 personer. Historikken er nærmere beskrevet i [Arbeidskraftundersøkelsen 2001 \(NOS C748\)](#).

Utvalget trekkes i ett trinn med stratifisering på fylkesnivå. Trekkesannsynligheten varierer fra fylke til fylke. De største fylkene blir noe underrepresentert, mens fylkene med minst befolkningsstørrelse sikres en viss utvalgsstørrelse (gjennom en høyere trekkesannsynlighet) for å kunne gi regionale tall. I tabellen nedenfor vises utslagene av dette for fylkene.

Fylke

Østfold	1
Akershus	0,871
Oslo	0,871
Hedmark	1
Oppland	1
Buskerud	1
Vestfold	1
Telemark	1
Aust-Agder	1,484
Vest-Agder	1
Rogaland	1
Hordaland	0,871
Sogn og Fjordane	1,398
Møre og Romsdal	1
Sør-Trøndelag	1
Nord-Trøndelag	1,151
Nordland	1
Troms	1
Finnmark	1,851

Hvert familiemedlem i denne alderen intervjues om sin tilknytning til arbeidsmarkedet i en nærmere spesifisert referanseuke. Fra og med 1996 deltar intervjuobjektene i alt 8 ganger i løpet av 8 påfølgende kvartaler (mot 4 ganger i løpet av 6 kvartaler tidligere). Fra samme år er også innbyggerne i alle landets kommuner med i trekkegrunnlaget, mens en tidligere brukte en to-trinns trekke metode ved først å trekke ut avgrensede utvalgsområder (kommuner).

2.2.3. Datainnsamling

Intervju foregår per telefon. En del opplysninger gitt i tidligere intervju brukes ved etterfølgende intervju. For koding av næring brukes informasjon fra Arbeidstakerregisteret og Det sentrale Virksomhets- og Foretaksregisteret (på individnivå). Ved førstegangsintervju blir det fra og med 4. kvartal 2014 påkøpelt registerdata med bedriftens navn og adresse. For intervjuobjekter med slik kopling, vises det til disse opplysningene under intervjuet for eventuelt å få bekreftet at informasjonen er riktig. Hvis det ikke er noen registerinformasjon i utgangspunktet, eller den viser seg å ikke stemme, stilles det et åpent spørsmål om navnet på arbeidsgiver/bedrift.

For øvrig innhentes demografiske data fra personregisteret og utdanningsdata fra SSBs register over befolkningens høyeste utdanning, i kombinasjon med spørsmål for å få medregnet utdanning som ennå ikke er blitt registrert når intervjuet foretas.

Oppgavegiver er i utgangspunktet den samme som observasjonsenheten, men i 14-15 prosent av tilfellene er data samlet inn gjennom indirekte intervju, dvs. ved svar fra nære familiemedlemmer.

AKU er formelt underlagt svarplikt, men tvangsmulkt blir ikke praktisert.

2.2.4. Oppgavebyrde

Hver oppgavegiver bruker i gjennomsnitt 15 minutter i løpet av et år. Til sammen blir det 8 250 timer eller 1 065 dagsverk (4,6 årsverk).

2.2.5. Kontroll og revisjon

Under selve intervjuet, som foregår ved bruk av PC-basert spørreskjema, er det lagt inn flere maskinelle rutiner for å forebygge feil svar og/eller feil registrering av svar, f.eks. når det gjelder antall arbeidstimer i løpet av uka. I noen tilfeller får intervjueren "advarsler" ved registrering av svar, mens det i andre tilfeller er lagt inn maksimums- eller minimumsverdier.

2.2.6. Beregninger

Analyseenhet er person. De absolutte tallene fra AKU presenteres i form av estimerte totaltall for hele befolkningen i alderen 15-74 år. Oppblåsningsfaktoren varierer, men har et gjennomsnitt på om lag 170 for kvartalstall. I SSB brukes alltid oppblåsningsfaktorene ved tabellutkjøringer. Disse faktorene beregnes for hvert månedsutvalg. Fordi månedsutvalgene for hvert kvartal slås sammen, må oppblåsningsfaktorene divideres med 3. Vi kunne alternativt ha redusert faktoren til 1/3 for hver person (record) på filen, men da ville man få noe avvik fra våre offisielle tall pga. avrunding på hver record i stedet for på sluttproduktet.

Beregningene i AKU justeres ved hjelp av demografiske data fra SSBs befolkningsregister og registeropplysninger om tilknytningen til arbeidsmarkedet (etterstratifisering). Denne etterstratifiseringen gjøres i flere trinn:

- først justeres det etter befolkningstallet i hvert fylke
- deretter etter 12 aldersgrupper, kjønn og registersysseletting i næringshovedgruppene primær, sekundær og tertiær, samt ikke-registersysseletting (de eldste deles kun i sysselsatt/ikke-sysseletting).
- til slutt finjustering av marginene etter fylke, 12 aldersgrupper og registersysseletting.

Med "registersysseletting" menes at det undersøkes om personen er sysselsatt ifølge registerdata (som et ledd i justeringen av tallene, ikke for å definere om den enkelte er sysselsatt ifølge AKU).

Ved sesongjustering benyttes X12ARIMA, jf. Rapporter 2004/24.

2.3. Feilkilder og usikkerhet

2.3.1. Måle- og bearbeidingsfeil

Generelt vil det kunne oppstå feil både under intervjuet og i kodingen av variablene i etterhånd. For de intervjupersonene vi har fått opplysninger om ved indirekte intervju (jfr. pkt. 2.2.4), vil målefeilene ofte være størst. Undersøkelser viser at sysselsettingen i gjennomsnitt er undervurdert blant dem som intervjues indirekte. Det gir størst utslag for aldersgruppa under 30 år.

2.3.2. Frafallsfeil

Størrelsen på frafallet i prosent av bruttoutvalget har variert mye siden AKU startet opp i 1972. De 20 første årene lå det stort sett rundt 10-12 prosent. I årene 1992-1997 var det særlig lavt, bare 6-8 prosent, for deretter å øke gradvis til rundt 20 prosent fra 2012.

Det justeres for totalfracfallet ved estimering. Partiell frafall, dvs. enkeltspørsmål som ikke er besvart, imputeres for enkelte sentrale kjennemerke etter et sett med regler (maskinell imputering). For en nærmere dokumentasjon, se SSBs Notater 1993/34.

2.3.3. Utvalgsfeil

Utvalget fornyes med 1/8 hvert kvartal (se pkt. 2.2.3). Delutvalget som legges til hvert kvartal justeres ikke for endringer i populasjonen etter at det er trukket. I estimeringen (jfr. pkt. 2.2.7) sikrer man imidlertid at utvalget samlet sett er riktig hvert kvartal i forhold til alder, kjønn og fylke.

Varians

Utvalgsusikkerhet er et uttrykk for den usikkerhet en får i resultatene fordi disse bygger på opplysninger om bare en del (et utvalg) av befolkningen. Ved å beregne en størrelse som kalles standardavviket, får en et mål for hvor stor utvalgsusikkerheten er. Standardavviket vil variere med hvilken variabel man ser på, men det er laget en tabell som kan tolkes som gjennomsnittlige standardavvik. Tabellen viser størrelsesordenen av standardavviket (s) for forskjellige estimerte verdier av kvartals-tall og årsgjennomsnitt.

En ser at standardavvikenes størrelsesorden er vesentlig mindre for årsgjennomsnitt enn for kvartals-tall. Dette skyldes at den statistiske usikkerhet (målt ved standardavviket) avtar når tallet på observasjoner øker.

Hvis standardavviket var kjent, kunne en finne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdien av en estimert størrelse (den verdien en ville ha fått om en hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Dette intervallet kalles konfidensintervallet. Kaller en den estimerte verdien M, vil f.eks. intervallet med yttergrensene $M \pm 2s$ med 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien av estimatet. For å få et inntrykk av hvor stort et slikt 95-prosents konfidensintervall er, kan en se på intervallet $M \pm 2s$, hvor s finnes i etterfølgende tabell.

Størrelsesorden av standardavviket (s)

	Kvartalstall		Årsgjennomsnitt	
	Absolutte tall	I prosent av estimert verdi	Absolutte tall	I prosent av estimert verdi
5 000	800	16,0	500	10,0
7 000	900	12,9	600	8,6
10 000	1 100	11,0	700	7,0
20 000	1 600	8,0	1 100	5,5
30 000	1 900	6,3	1 300	4,3
40 000	2 200	5,5	1 500	3,8
50 000	2 500	5,0	1 700	3,4
60 000	2 700	4,5	1 800	3,0
70 000	2 900	4,1	1 900	2,7
100 000	3 500	3,5	2 300	2,3
200 000	4 800	2,4	3 200	1,6
300 000	5 800	1,9	3 900	1,3
400 000	6 600	1,7	4 400	1,1
500 000	7 200	1,4	4 800	1,0
1 000 000	9 100	0,9	6 100	0,6
1 700 000	9 600	0,6	6 400	0,4
2 000 000	9 100	0,5	6 100	0,3

Vurdering av endringer i tallene fra en undersøkelse til en annen bør skje med varsomhet. For de grupper der bruttostrømmene inn og ut av gruppa er relativt små i forhold til gruppas størrelse, vil det ikke være å undervurdere standardavviket på endringstallene for gruppa om en antar at det er tilnærmet likt standardavviket for tallet på gruppas størrelse. Ved grupper der bruttostrømmene er forholdsvis store i forhold til gruppa selv (i første rekke arbeidsledige), må standardavviket multipliseres med en faktor lik 1,3. Konfidensintervallet for endringene kan ha slike yttergrenser at en ikke kan si noe sikkert om det har vært økning eller nedgang i tallet på personer i befolkningen med gitte kjennemerker.

For variablene **sysselsatte, deltidssysselsatte, arbeidsledige og gjennomsnittlig faktisk arbeidstid per uke** fordelt på kjønn, alder og region gis mer presise og oppdaterte beregninger av standardavvik og variasjonskoeffisienter i Statistikkbanken. I [statistikkbanktabell 09937](#) finner en verdier for s både for kvartalsvise nivåfall og endringstall. I [statistikkbanktabell 09938](#) finner en verdier for s for års-gjennomsnitt.

2.4. Frafall

Bruttoutvalget i AKU består av 24 000 personer i kvartalet. Tallet på personer som ikke treffes, som nekter å la seg intervju, som er syke eller som en av andre årsaker ikke får opplysninger fra, varierer fra kvartal til kvartal. Som prosentandel av bruttoutvalget har frafallet vært som følger:

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. kvartal:	8,1	6,4	5,9	5,1	9,2	7,0	8,5	8,6	8,4	10,7	10,9
2. kvartal:	7,9	6,3	5,7	7,2	9,1	10,0	12,7	12,2	11,3	14,8	12,4
3. kvartal:	8,1	6,4	6,1	6,8	7,5	8,2	9,3	8,7	9,3	12,4	9,3
4. kvartal:	7,3	6,1	5,0	6,4	6,3	8,3	9,0	8,7	10,7	10,8	9,0
Gjennomsnitt:.....	7,9	6,3	5,7	6,4	8,0	8,4	9,9	9,6	9,9	12,2	10,4

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kvartal:	10,0	10,4	11,5	14,4	12,1	14,3	11,9	14,8	13,2	19,3	19,9	18,7
2. kvartal:	12,3	11,5	13,6	13,2	14,7	16,3	12,9	17,0	14,6	18,4	20,7	20,1
3. kvartal:	9,6	11,0	11,6	11,8	15,4	15,8	13,6	13,9	16,6	18,6	22,5	19,9
4. kvartal:	9,5	11,1	11,2	11,1	13,3	12,7	13,4	13,8	18,5	21,3	21,0	21,0
Gjennomsnitt:.....	10,4	11,0	12,0	12,6	13,9	14,8	13,0	14,9	15,6	19,4	21,0	19,9

Fra slutten av 1980-årene og fram t.o.m. 1. kvartal 1995 var det en markant bedring i svarprosenten (fra februar 1992 ble AKU hjemlet i Statistikkloven, og i prinsippet ikke lenger frivillig å svare på, men uten noen form for sanksjoner ved nekting). Som det framgår av tabellen har frafallet deretter hatt en stigende tendens. Om vi ser på de enkelte kvartalene, har frafallet etter 1996, og fram til 2006, vært høyest i 2. kvartal, da AKU var utvidet med en rekke spørsmål i tråd med krav fra Eurostat (gjennom EØS-avtalen er Norge forpliktet til å ha en AKU som tilsvarende innholdet i EU-landenes undersøkelser). Etter omleggingen i 2006 stilles disse ekstra spørsmålene hvert kvartal, men bare til ¼ av utvalget (de som deltar i AKU for 1. eller 8., og siste, gang).

For årene fra 2000 og utover skyldes 60-65 prosent av frafallet at IO ikke lar seg treffe på telefon. Den delen av frafallet som skyldes nekting, utgjør 20-25 prosent.

2.5. Begreper, kjennemerker og grupperinger

2.5.1. Definisjon av de viktigste begreper og kjennemerker

I valg av sentrale begreper og definisjoner har Statistisk sentralbyrå (SSB) lagt vekt på å følge de anbefalingene som Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) har gitt for utarbeiding av arbeidsmarkedsstatistikk. Dessuten deltar Norge i EUs statistikkamarbeid, og er forpliktet til å oppfylle de krav som Eurostat (EUs statistikkbyrå) setter til innholdet i AKU.

Ifølge de internasjonale anbefalingene skal personer over en viss alder klassifiseres etter deres tilknytning til arbeidsmarkedet i løpet av en spesifisert, kort periode, enten en uke eller en dag. For den norske AKU har SSB valgt tidsperioden en uke som referanse for opplysninger om dem som inngår i utvalget.

Sysselsatte er personer i alderen 15-74 år som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuka, og personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangsmilitær- eller siviltjeneste, regnes også som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres som sysselsatte, til forskjell fra personer på andre typer tiltak (kvalifiseringstiltak), hvor det bare utbetales en

kursstønad e.l. Ufrivillig helt permitterte, med en sammenhengende varighet av permitteringen på inntil 3 måneder, blir regnet som sysselsatte, midlertidig fraværende. Sysselsettingsprosenten beregnes i forhold til befolkningen i samme aldersgruppe.

Arbeidsledige er personer uten inntektsgivende arbeid som forsøkte å skaffe seg slikt arbeid i løpet av de siste fire ukene, og som kunne ha påtatt seg arbeid i løpet av referanseuka eller de to påfølgende ukene (for 1996-2005 ble de to påfølgende ukene regnet fra intervjudtidspunktet, mens man før 1996 måtte være tilgjengelig for arbeid i selve referanseuka). Personer som allerede har fått en jobb de skal begynne i innen tre måneder, regnes også for å ha søkt arbeid. Ufrivillig helt permitterte blir regnet som arbeidsledige først etter en sammenhengende varighet av permitteringen på tre måneder eller mer. Arbeidsledigheten regnes i prosent av arbeidsstyrken.

Arbeidsstyrken er summen av de sysselsatte og de arbeidsledige, dvs. personer med tilknytning til arbeidsmarkedet (omtales ofte som de yrkesaktive). Arbeidsstyrkeprosenten (yrkesfrekvensen) for en gitt aldersgruppe beregnes i forhold til befolkningen i samme aldersgruppa (15-74 år utgjør totalen).

Personer **utenfor arbeidsstyrken** er personer som verken var sysselsatte eller arbeidsledige i referanseuka, men som f.eks. var under utdanning, hjemmearbeidende eller pensjonert.

Utførte timeverk/faktisk arbeidstid omfatter alle timeverk utført i inntektsgivende arbeid, inklusive overtid eller annet ekstraarbeid, og eksklusive fravær pga. ferie, sykdom, permisjon, arbeidskonflikt mv.

Avtalt arbeidstid er det antall arbeidstimer pr. uke som den ansatte ifølge arbeidskontrakten skal være på arbeid. Eventuelt fravær pga. sykdom, ferie e.l. skal ikke trekkes fra i avtalt arbeidstid, og overtid skal ikke medregnes (om den ikke er fast avtalt). For ansatte med avtale om arbeidstid hvor det avtalte timetallet varierer fra uke til uke, f.eks. som en følge av skift- eller turnusordning, oppgis både den arbeidstida som gjaldt for selve referanseuka og gjennomsnittet av den avtalte arbeidstida pr. uke (i tabeller over avtalt arbeidstid er det vanligvis gjennomsnittstallene som brukes). For ansatte som ikke har noen arbeidstidsavtale, samt for selvstendige og familiearbeidere, får vi oppgitt deres vanlige (gjennomsnittlige) arbeidstid pr. uke (normalt for de siste 4 ukene).

Heltid/deltid beregnes av avtalt/vanlig arbeidstid. Arbeidstid på 37 timer og over er heltid, samt arbeidstid på 32-36 timer hvor intervjuobjektet bekrefter at dette utgjør heltid i vedkommendes yrke. Deltid er dermed avtalt arbeidstid under 32 timer, samt arbeidstid på 32-36 timer hvor dette ikke er heltid. For sysselsatte med to arbeidsforhold (jobber), summeres arbeidstiden i begge jobbene. Deltid er da definert som under 37 timer i uka.

Yrkesstatus grupperer de sysselsatte etter om de er ansatte (lønnstakere), selvstendig næringsdrivende eller familiemedlemmer uten fast avtalt lønn. I spørreskjemaet fram til og med 2005 ble yrkesstatus for en stor del kodet ut fra bedriftens eierskap. Med det nye spørreskjemaet er det i større grad enn tidligere opp til den enkelte sysselsatte å klassifisere seg som ansatt eller som selvstendig næringsdrivende. Tidligere ble sysselsatte i aksjeselskap og i offentlig virksomhet uten videre regnet som å være ansatt, uten at de ble spurt direkte om dette. Etter en omorganisering av denne spørresekvensen, bl.a. for å få bedre kvalitet på næringskodingen, blir spørsmålet om yrkesstatus stilt til alle sysselsatte, med økt fare for feilklassifisering på denne variabelen. Resultatet ble en markant økning i tallet på selvstendige som ikke var reell. De selvstendige som andel av sysselsatte i alt økte med ett prosentpoeng. Yrkesstatus hentet fra skjema tas ut fra variabelen *sstat* (se filbeskrivelsen i kapittel 3.1). For å ta ut tall for yrkesstatus som er mer sammenlignbare med tidligere år, se omkoding side 19.

Undersysselsatte er definert som deltidssysselsatte personer som har forsøkt å få lengre avtalt arbeidstid ved å svare på annonser, annonsere selv, spørre nåværende arbeidsgiver e.l. De må kunne starte med økt arbeidstid innen en måned.

I tabeller med gruppering etter **ekteskapelig status** er både enker, enkemenn, skilte og separerte klassifisert som før gifte. Dette er ikke registeropplysninger, men opplysninger gitt av intervju-objektene. I tabellene omfatter gifte kvinner også samboende.

Alder

Fra 2006 ble definisjonen endret fra alder ved utgangen av året til alder på referansetidspunktet for AKU. Formålet med endringen var i første rekke å komme på linje med praksis i andre lands undersøkelser. Samtidig ble nedre aldersgrense for å være med i AKU senket fra 16 til 15 år.

2.5.2. Standard klassifikasjoner

Næring er fra og med publiseringen av AKU for 1. kvartal 2009 kodet i samsvar med EUs nye standard NACE Rev. 2 (SN2007). Denne avløste Standard for næringsgruppering (NOS C 182, 1994), basert på EU-standarden NACE Rev.1 (som igjen var basert på FNs standard ISIC Rev. III). Dette sikrer sammenlignbarhet på tvers av landegrensene.

Yrke er for årgangene 2006-2010 kodet etter Standard for yrkesklassifisering (NOS C 521, 1998), med grunnlag i International Standard Classification of Occupations (ISCO -88). Eurostat hadde utarbeidet en egen versjon til bruk innen EU-området, ISCO-88 (COM), og det er denne som er lagt til grunn for den norske yrkesstandarden (STYRK). Fra og med 1.kvartal 2011 gikk SSB over til ny standard, STYRK-08. Denne er basert på den internasjonale standarden kalt ISCO-08. Se ellers pkt. 2.8.7.

Utdanning er kodet etter Standard for utdanningsgruppering (SNS nr. 7, 1989), revidert i 2000 (NOS C 617, 2000). Se ellers pkt. 2.8.8.

2.6. Referanseperiode for dokumentasjonen

Denne dokumentasjonen gjelder tabellfilen fra det nye AKU-skjemaet som ble tatt i bruk fra januar 2006. Da ble det gjort en del endringer i spørresekvensene, og dessuten tatt inn noen nye variable, vesentlig som følge av statistikkkrav fra Eurostat (EUs statistikkbyrå). For AKU-skjemaet som ble brukt fra 1996 og fram til omleggingen i 2006, vises til dokumentasjonen i Notater 2002/24, og for skjemaet som ble brukt før omleggingen i 1996, vises til Notater 93/27.

2.7. Bruk av omkodede variable

Ved å kjøre fordelinger basert på ett enkelt spørsmål i AKU-skjemaet, vil man ofte ikke få tilstrekkelig informasjon eller informasjon som er av god nok kvalitet. Det skyldes at vi ved skjemautformingen i stor grad har tatt hensyn til selve metoden for datainnsamling - intervju. Det betyr bl.a.:

- a) For å få målt verdien på en variabel slik at den tilfredsstillende en gitt definisjon, og slik at målingen blir av tilstrekkelig god kvalitet, må vi ofte stille *flere* spørsmål. Det gjelder bl.a. variablene sysselsatte og arbeidsledige, som man ikke får en god nok måling av ved bare å basere seg på enkeltstående spørsmål.
- b) Vi må av og til bruke ulike spørsmålsformuleringer for ulike grupper for å dekke en variabel. I skjemaet vil dette framkomme som selvstendige spørsmål. Dette gjøres dels for å få god kvalitet på målingen, og dels for å spare intervjuetid (gjelder bl.a. spørsmålene om avtalt arbeidstid).
- c) En del spørsmål tjener primært til å få skilt mellom ulike grupper før vi stiller det spørsmålet vi egentlig er ute etter å få svar på, jf. punktet ovenfor. Det forventes ikke at slike filterspørsmål har en kvalitet som er tilfredsstillende for statistisk bruk (gjelder f.eks. spm. SYS26 om type arbeidstidsavtale).
- d) En del spørsmål stilles ikke ved indirekte intervju (når familiemedlemmer avgir svar på vegne av intervjuobjektet). Dette gir et partielt frafall som ikke korrigeres gjennom oppblåsningsfaktoren. Vifår dermed i utgangspunktet en systematisk underestimert av variable som baseres på denne typespørsmål (jf. imidlertid pkt. 4.5.3 i notatet, hvor det redegjøres for hvordan det er korrigerert for partielt frafall når det gjelder variabelen "undersysselsetting").

På bakgrunn av de forhold som er beskrevet i punktene a) og b) ovenfor, er det konstruert en rekke *omkodete variable*, dvs. variable hvor man må innom flere spørsmål på AKU-skjemaet for å få dekket det begrepet man er ute etter. Omkodete variable gjør det enklere å kjøre tabeller, og gir også brukerne lettere adgang til de offisielle definisjonene for de aktuelle variablene. En oversikt over disse variablene følger seinere i notatet (pkt. 3.3).

2.8. Brudd i tidsserien

I dette notatet blir det bare redegjort for brudd i tidsserien fra 1996 og utover. For tidligere brudd i tidsserien henvises det til et tidligere dokumentasjonsnotat (Notater 93/27) og til publikasjonen NOS Arbeidskraftundersøkelsen 2001 (NOS C 748). Oppdatert informasjon om ulike typer brudd vil en først kunne finne under den kvartalsvise AKU-publiseringsen på <http://www.ssb.no/aku>.

2.8.1. Løpende referanseuker

Fra 1. kvartal 1996 gikk en over til *løpende referanseuker*, dvs. at alle årets uker blir kartlagt, mot én referanseuke pr. måned tidligere. Formålet var å gi en mer representativ beskrivelse av forholdene på arbeidsmarkedet over året. Denne endringen medførte brudd i tidsserien, særlig for utførte timeverk, men også for sysselsettings- og arbeidsstyrketall. Tidligere forsøkte en å unngå innslag av bevegelige helligdager og fridager i referanseukene for å få størst mulig grad av sammenlignbarhet fra år til år. Med løpende referanseuker blir bruddet i tidsserien størst i 2. kvartal, eventuelt i 1. kvartal når påsken er plassert i mars. For bedre å kunne sammenligne resultatene både på årsbasis og fra kvartal til kvartal, anbefales å bruke de sesongjusterte AKU-tallene, som publiseres månedlig (tremåneders glidende gjennomsnitt): <http://www.ssb.no/akumnd/>

2.8.2. Endringer i spørreskjema og begrepsdefinisjoner

Fra 1. kvartal 1996 ble det også gjort en del *endringer i spørreskjemaet*. I tråd med internasjonale anbefalinger ble spørsmålene om *arbeidssøking* noe endret. For å bli regnet som arbeidsledig måtte man tidligere kunne begynne i et arbeid i referanseuka. Dette ble nå endret til «i løpet av de neste to ukene», regnet fra intervjutidspunktet. Kravet om *tilgjengelighet* ble m.a.o. noe redusert etter denne omleggingen. Samtidig ble spørsmålet om *ledighetens varighet* endret fra «Hvor mange uker hadde du sammenhengende vært arbeidsledig fram til...?» til «I hvor mange uker har du forsøkt å få arbeid?» Denne endringen i formulering kan ha bidratt til den markerte nedgangen i andelen langtidsledige i AKU fra 1995 til 1996.

Med det gamle spørreskjemaet før 1996 ble en del personer på *arbeidsmarkedstiltak* feilklassifisert. I det nye opplegget blir alle midlertidig ansatte spurt om type ansettelse. De som oppgir sysselsettningstiltak, blir i AKU regnet som sysselsatte, mens personer på kvalifiseringstiltak blir klassifisert som enten arbeidsledige eller utenfor arbeidsstyrken, avhengig av svarene som gis. Dette gir en mer korrekt og konsekvent klassifisering enn tidligere.

Samlet sett medførte omleggingen av AKU i 1996 at det estimerte tallet på arbeidsledige økte med 11 000 (0,5 prosentpoeng) i årsgjennomsnitt sammenholdt med det tidligere undersøkelsesopplegget. For tallet på sysselsatte synes det ikke å være noe vesentlig brudd når en holder seg til årsgjennomsnitt. Tallet på utførte ukeverk ble derimot redusert med om lag 30 000 på årsbasis som følge av det nye opplegget, vesentlig som følge av overgangen til løpende referanseuker, jf. avsnitt 2.8.1.

Mens datainnsamlingen tidligere var basert på spørreskjema i papirversjon, gikk en fra 1996 over til intervjuing ved bruk av PC (*data-assistert intervjuing*). Det fører til en forbedring i datakvaliteten ved at man ledes elektronisk videre til neste aktuelle spørsmål, avhengig av svaret på det foregående, og man kan i større utstrekning ta med seg tidligere svar til bruk seinere i samme intervju. For eksempel gjelder dette spørsmålene om *avtalt og faktisk arbeidstid*. På spørsmål om faktisk arbeidstid blir intervjuobjektet med den nye teknologien foreholdt sitt tidligere svar om lengden på sin avtalte arbeidstid, og kan da lettere unngå sammenblanding av de to begrepene. I de svarene som nå avgis, er det registrert et større skille mellom avtalt og faktisk arbeidstid enn det var med det gamle opplegget. Det er også registrert mer bruk av avrundede tall i svarene når det gjelder faktisk arbeidstid, f.eks. en viss

opphopning på 38 timer, og tilsvarende færre på 37,5 timer, noe som kan skyldes at man i større grad tar hensyn til fravær, overtid o.l., slik det ideelt sett skal gjøres.

Ved overgang til data-assistert intervjuing kan man bruke informasjon fra tidligere intervju og spørre om det har skjedd endringer siden sist, framfor å gjøre en like omfattende kartlegging av situasjonen hver gang. Dermed spares intervjutid, og man reduserer innslaget av ikke-reelle endringer ved at intervjuobjektet formulerer seg annerledes om samme forhold. På den annen side kan man til en viss grad gå glipp av faktiske endringer ved at forholdene oppgis å være som sist, selv om det faktisk har skjedd en endring.

I opplegget før 1996, med spørreskjema på papir som ble sendt til revisjon i SSB sentralt, ble en del opplagte feilsvar rettet opp, bl.a. på grunnlag av tilleggsopplysninger notert av intervjueren. Etter overgangen til data-assistert intervjuing vil de fleste feil bli avklart under intervjuet. Fremdeles vil det imidlertid være visse feil og svakheter som oppstår. Da må eventuelle korreksjoner gjøres maskinelt for større grupper under ett, med mindre rom for individuelt skjønn. For eksempel gjelder dette kartleggingen av *biarbeidsforhold*, hvor det derfor er brudd i tidsserien mellom 1995 og 1996.

Fra 1. kvartal 1996 er det også et mindre brudd i tidsserien når det gjelder *avtalt (eventuelt vanlig) arbeidstid*, og fordelingen på *deltid/heltid*. Både med det gamle og det nye spørreskjemaet spørres de sysselsatte med avtalt (vanlig) arbeidstid 30-36 timer om dette tilsvarer deltid eller heltid. Selve spørsmålsformuleringen er imidlertid endret fra «Er dette timetallet lavere enn det som er vanlig heltidsarbeid i yrket ditt eller i bedriften din?» til «Er dette heltids- eller deltidarbeid?» Begrunnelsen for denne endringen var at med den opprinnelige formuleringen var det en del tilfeller av nei-svar ut fra at det i den aktuelle bedriften ikke var mulig å arbeide lenger enn f.eks. 20-30 timer i uka pga. bedriftens åpningstider. Etter denne endringen synes det å være en del flere i denne gruppa som svarer heltidsarbeid. Tidligere ble en god del opplagte feilsvar rettet på skjemaet i forbindelse med kodingen. Etter overgang til data-assistert intervjuing er ikke dette teknisk mulig, slik at eventuelle korreksjoner må gjøres for større grupper under ett. Som følge av dette har vi valgt å klassifisere alle med avtalt arbeidstid på 30 og 31 timer som deltidssysselsatte (og i ettertid også latt være å stille dem spørsmålet om deltid/heltid). De fleste av disse ble også tidligere omkodet fra heltid til deltid manuelt. Dessuten er grensen for deltid/heltid for selvstendige og familiearbeidere satt til 37 timer, stort sett i samsvar med tidligere praksis. For lønnstakere med arbeidstid 32-36 timer som ikke har svart om dette er heltids- eller deltidarbeid, er de med 30-34 timer klassifisert som deltidarbeidende og de øvrige som heltidsarbeidende.

I spørsmålet til personer utenfor arbeidsstyrken etter viktigste *grunn til ikke å ha søkt arbeid* de siste 4 ukene er svaralternativene noe endret i det nye spørreskjemaet, slik at tallene for 1996 og seinere år ikke er helt sammenlignbare med tall for tidligere år. Uoppgift-andelen er også blitt større, ettersom spørsmålet f.o.m. 1996 konsekvent ikke stilles ved indirekte intervju (når et annet familiemedlem svarer på vegne av intervjuobjektet). Andelen indirekte intervju ligger på om lag 15 prosent.

Med virkning fra **1. kvartal 2006** ble det gjort en større omlegging av AKU, mest for å komme i samsvar med endringer som også er gjort i EU-landene i tråd med nye ILO-anbefalinger. Endringene bestod i noen mindre definisjonsendringer, justeringer og utvidelser av spørreskjemaet, samt en endret aldersdefinisjon (alder på referansetidspunktet istedenfor ved utgangen av året). Samtidig ble nedre aldersgrense for å være med i AKU senket fra 16 til 15 år, i tråd med opplegget i andre land.

Samlet sett førte dette til brudd i tidsserien for alle hovedstørrelsene i AKU. Noen færre personer blir regnet som arbeidsledige med det nye opplegget enn med det gamle (1 000 færre i årsgjennomsnitt for 2006), mens noen flere blir regnet som sysselsatte (8 000 i 2006). Mer informasjon om endringene fra 2006 finnes under publiseringene på <http://www.ssb.no/aku>, hvor det også er lagt inn link til et eget notat. Som en følge av endret aldersdefinisjon og senkning av nedre grense for å inngå i AKU fra 16 til 15 år, ble det særlig markante brudd i tidsserien for aldersfordelte tall. I publiseringen av kvartals-tall for 2006 er det derfor lagt inn tall både etter nytt og gammelt opplegg.

2.8.3. Endringer i rotasjonsplanen

For å minske usikkerheten på kortsiktige endringstall ble rotasjonsplanen endret med virkning fra januar 1996. Nå deltar intervjuobjektene (IO) i AKU i alt 8 ganger i løpet av 8 påfølgende kvartaler, mot 4 ganger i løpet av 6 kvartaler tidligere. Denne endringen medfører en økning i standardavviket for nivåtallene. Etter nytt opplegg intervjues 33 000 forskjellige IO på årsbasis, mot 54 000 etter det gamle opplegget (bruttotall, dvs. før frafall). Antallet intervju totalt sett er likevel det samme (96 000 på årsbasis). De IO i 1996 som også var med i AKU i 4. kvartal 1995, følger gammelt rotasjonsmønster. Effekten av endringene i rotasjonsplanen introduseres derfor gradvis over to år.

2.8.4. Endringer i utvalgsplanen

Ved omleggingen i 1996 ble utvalgsplanen endret for å kunne gi AKU-tall på fylkesnivå, og for å oppnå et mer representativt utvalg for hele landet. Alle landets kommuner inngår nå i trekkegrunnlaget, og stratifisering foretas på fylkesnivå. Fordi noen fylker er relativt mye mindre enn andre, ble det valgt å reallokere utvalget slik at utvalgsprosenten i de tre største fylkene ble noe redusert, mot at de fire minste fikk noen flere i utvalget. Denne omleggingen skjedde gradvis gjennom 1996 og 1997.

2.8.5. Endringer i estimeringsopplegget

Registerfilen som brukes til etterstratifisering ble endret med virkning fra januar 1996, se Notater 98/1. Effekten på AKU-estimatene er imidlertid beskjeden. Sysselsettingstallet reduseres med 3 000 for kvinner og 1 000 for menn etter denne endringen, mens ledighetstallet øker med 1 000. Hovedgrunnen til endringen er å få samme registergrunnlag i all produksjon av arbeidsmarkedsstatistikk.

2.8.6. Standard for næringsgruppering

Fra 1. kvartal 1996 ble næringskodingen utført i samsvar med SSBs reviderte standard for næringsgruppering (NOS C 182, 1994), basert på EU-standard NACE Rev. 1 (som bygger på FNs standard ISIC Rev. III).

Fra og med publiseringen av 1. kvartal 2009 ble det tatt i bruk en ny versjon av norsk Standard for næringsgruppering (SN2007). Den nye standarden gir en mer hensiktsmessig og oppdatert beskrivelse av aktivitetene i næringslivet og offentlig sektor med mer vekt på tjenesteytende næringer. Standarden samsvarer med EUs nye standard NACE Rev. 2. Dette sikrer sammenlignbarhet på tvers av landegrensene.

For lengre tidsserier uten brudd i tidsserien anbefales næringsfordelte sysselsettingstall fra Nasjonalregnskapet.

2.8.7. Standard for yrkesgruppering

Fra 1. kvartal 1996 er yrkeskodingen i samsvar med SSBs nye standard for yrkesgruppering (STYRK), med grunnlag i International Standard Classification of Occupations (ISCO -88). Eurostat har utarbeidet en egen versjon til bruk innen EU-området. Denne utgaven kalles ISCO-88 (COM), og det er denne som er lagt til grunn for den norske yrkesstandard (NOS C 521, 1998). Strukturen i ISCO -88 og STYRK er den samme, og samsvarer i store trekk ned til 3-sifternivå. På 4-sifternivå er STYRK tilpasset norske forhold i så stor grad som mulig innenfor ISCO -88 (COM)s rammeverk.

Fra og med 1.kvartal 2011 gikk SSB over til ny standard for yrkesklassifisering – STYRK-08. Denne er basert på internasjonal standard – ISCO-08. Strukturen i ISCO-08 og STYRK-08 er den samme og samsvarer ned til yrkesnivå (4.siffer). Det er imidlertid foretatt noen norske tilpasninger ved at noen yrker som er typiske for utviklingsland er tatt ut av den norske standarden. For mer informasjon se Standard for yrkesklassifisering (STYRK-08), notater 17/2011.

2.8.8. Gruppering etter utdanningsnivå og fagfelt

Kodingen av utdanning gjøres i samsvar med Norsk standard for utdanningsgruppering (NOS C 617). Tallene fra 1976 og seinere kan ikke sammenliknes med tall fra 1972-1975, da en brukte 1970-utgaven av Standard for utdanningsgruppering. Fra 1996 innhentes opplysninger om utdanningsnivå fra SSBs

register over befolkningens høyeste utdanning (kombinert med spørsmål i AKU om man har fullført noen utdanning etter siste oppdatering av registeret). Tidligere var denne informasjonen kun basert på egne spørsmål i AKU. Overgangen til registerdata medførte at andelen med høyere utdanning ble betydelig lavere, se tabellen nedenfor (brudd i tidsserien mellom 1995 og 1996):

Personer i alt etter utdanningsnivå. 1 000

	I alt	Ungdoms- skole	Videre- gående I	Videre- gående II	Universitet og høyskole	Uoppgitt
1993	3125	751	772	873	666	63
1994	3136	722	751	887	710	66
1995	<u>3140</u>	<u>701</u>	<u>709</u>	<u>909</u>	<u>754</u>	<u>67</u>
1996	3146	770	720	917	701	37
1997	3154	708	713	957	739	37
1998	3167	680	709	976	767	35
1999	3183	657	687	992	809	37

De norske definisjonene av befolkningens utdanningsnivå ble fra 2008 revidert for å komme i samsvar med de nåværende internasjonale retningslinjene. Det er derfor brudd i tidsserien i AKU-tallene hvor utdanningsnivå inngår som variabel. En betydelig mindre andel av befolkningen har med den nye standarden utdanning på videregående nivå, og en tilsvarende større andel på ungdomsskolenivå (forskryvning på om lag 10 prosentpoeng).

På filene til og med 2007 har vi beholdt utdanningskoden som er sammenlignbar bakover i tid (ukode2_bhu). Fra og med 2006 har vi den reviderte utdanningskoden som er i samsvar med de internasjonale retningslinjene (ukode2_bu). På filene fra 2006 og 2007 finnes dermed begge utdanningskoder, mens fra 2008 finnes bare bu-koden.

2.8.9. Skift- eller turnusarbeid og andre arbeidstidsordninger

Spørsmålet om skift- eller turnusarbeid var fram til 2006 bare med i 2. kvartalsundersøkelsen, deretter til en fjerdedel av utvalget hvert kvartal. Før 2006 ble det spurt om man hadde skift- eller turnusarbeid regelmessig eller bare av og til, og i statistikken ble kun regelmessig skift/turnus medregnet. Fra 2006 er imidlertid dette spørsmålet sløyfet, og alle medregnes, med det resultat at tallet på ansatte med skift-/turnusarbeid blir om lag 40 000 (8 prosent) høyere. I Statistikkbanken er tallserien justert for dette også bakover i tid.

Også spørsmålene om lørdags- og søndagsarbeid, kvelds- og nattarbeid var fram til 2006 bare med i 2. kvartalsundersøkelsen, deretter til en fjerdedel av utvalget hvert kvartal, og blir publisert, sammen med skift/turnus, én gang i året under [Arbeidskraftundersøkelsen. Arbeidstidsordninger](#). Det var bare et beskjedent utslag som følge av at data nå samles inn gjennom hele året og ikke bare i 2. kvartal.

2.8.10. Feil i datainnsamlingen i 1. og 2. kvartal 2008

Feil i datainnsamlingen i første halvår 2008 medførte at den yngste aldersklassen (15-åringene) ikke ble intervjuet. Det er anslått at sysselsettingstallet på grunn av dette ble estimert om lag 6 000 for høyt i 1. kvartal og 12 000 for høyt i 2. kvartal 2008. Utslaget kom i aldersgruppa 15-19 år, og dermed også i totaltallene 15-74 år. Ledighetstallene så ikke ut til å ha blitt nevneverdig påvirket. Utslaget på sysselsettingstallet totalt sett lå innenfor den statistiske usikkerheten som gjelder for AKU.

Denne feilen i datainnsamlingen påvirket imidlertid ikke de sesongjusterte tallene, som fram til mars 2012 var basert på den aldersgrense og -definisjon som gjaldt før omleggingen av AKU i 2006. Nedre aldersgrense var da 16 år.

3. Beskrivelse av fil for tabellkjøringer

AKU-filen som beskrives her, tar for seg de mest sentrale kjennemerkene. Omtale av enkeltspørsmål og omkodede kjennemerker som naturlig hører sammen, er lagt etter hverandre i denne beskrivelsen.

3.1. Filbeskrivelse

Variable som er beskrevet med navn, er som regel omkodede variable hvor et sett av spørsmål inngår. Variable som starter med sys og et tall, refererer til sekvensen om sysselsetting i spørreskjemaet og deretter spørsmålsnummeret. Variabler med isy og tall henviser til sekvensen for ikke-sysselsatte i skjemaet og spørsmålsnummeret. Utd henviser til utdanningsspørsmålene. Nj står for ny jobb og går til sysselsatte med spørsmål om søking etter ny jobb.

Enkeltspørsmål i skjemaet som inngår i en omkodet variabel, er ikke med på fila. Omkodede variable vil som regel ha imputerte verdier ved partielt frafall. I tillegg er spørsmål av intervju teknisk karakter utelatt fra denne oversikten.

Etter filbeskrivelsen gis en variabeloversikt. Variable som ikke er omtalt her, er hentet direkte fra spørreskjema, se vedlegg.

- aar
- gangmed (1-8)
- kvartal (1-4)
- direkint - (1=direkte intervju, 2=indirekte intervju)
- alder_uke (IOs alder i referanseuka)
- alder_aar (IOs alder ved utgangen av året)
- kjonn (kjønn 1=menn, 2=kvinner)
- spm120 (ekteskapeleg status – se tabell 2)
- sstat (IOs hovedstatus - se tabell 3-5)
- hstat (IOs status i hovedjobben hvis 2 jobber – se tabell 3-5)
- bstat (IOs status i bijobben hvis 2 jobber – se tabell 3-5)

Fra 2006-2008 (gammel næringsstandard)

- naer1_h - næring for hovedarbeidsforholdet (med næring for vikarbyrået – brukes i pub.)
- naer1_u – næring for hovedarbeidsforholdet (med næring for utleiebedrift – ikke publisert)
- naer3 – næring for biarbeidsforholdet

Fra 2008 (ny næringsstandard)

- naer1_ny_h - næring for hovedarbeidsforholdet (med næring for vikarbyrået – brukes i pub.)
- naer1_ny_u – næring for hovedarbeidsforholdet (med næring for utleiebedrift – ikke publisert)
- naer3_ny – næring for biarbeidsforholdet

Fra 2006-2010

- y_kode1 (yrkeskode for hovedarbeidsforholdet iht standard for yrkesklassifisering STYRK)

Fra 2011

- y_kode1_styrk08 (yrkeskode for hovedarbeidsforholdet iht standard for yrkesklassifisering STYRK-08)

sys22 (om det inngår i arbeidsoppgavene å lede andres arbeid – for alle ansatte fra 2008)
 y_kode3 (yrkeskode for biarbeidsforholdet)
 sys26 (arbeidsavtale for hovedarbeidsforholdet)
 bisys26 " " bi ")
 heier (bedriftens eierforhold - hovedarbeidsforholdet)
 antarbfn (1= ett arbeidsforhold, 2=2)
 htimpruz (Avtalt arbeidstid i hovedarbeidet, korrigert for uoppgitt)
 btimpruz (Avtalt arbeidstid i biarbeidet, korrigert for uoppgitt)
 stimpruz (sum avtalt arbeidstid, korrigert for uoppgitt)
 havtarbz (for IO med variabel arbeidstid: avtalt tid for referanseuka for hovedarbeidet)
 bavtarbz (for IO med variabel arbeidstid: avtalt tid for referanseuka for biarbeidet)
 savtarbz (for IO med variabel arbeidstid: sum avtalt tid for referanseuka)
 heldelt (heltid, lang/kort deltid)
 hfakarbz (utført arbeidstid for hovedarbeidet, korrigert)
 bfakarbz (utført arbeidstid for biarbeidet, korrigert)
 sfakarbz (sum utført arbeidstid, korrigert)
 overt_tot (overtid – ialt)
 overt_bet (overtid – betalt)
 overt_avspas (overtid – avspasering)
 overt_ukomp (overtid – uten kompensasjon)
 overt_annet (overtid – annen type overtid)
 overt_tot_tim (overtidstimer i alt)
 overt_bet_tim (overtidstimer betalt overtid)
 overt_avspas_tim (overtidstimer til avspasering)
 overt_ukomp_tim (overtidstimer uten noen form for kompensasjon)
 overt_annet_tim (andre overtidstimer)
 undersys 1-2=undersysselsatt, 3-5=ikke undersysselsatt
 sys11a – arbeidet sammenhengende i bedriften over et år
 sys11b – hvilket år startet
 sys11c - hvilken måned
 sys13 – permisjon fra fast stilling
 sys14a – type arbeidsmarkedstiltak
 sys14b - " "
 sys14c - " "
 sys15a – år tiltak avsluttet
 sys15b – måned avsluttet
 sys24a – antall personer i bedriften
 sys24b - " "
 sys24c - " "
 sys34a - ønske om en annen arbeidstid
 sys35a - forsøkt å få lengre arbeidstid
 sys36a – kunne starte i referanseuka eller de to neste
 sys36c - når starte
 sys25 – bruk av den offentlige arbeidsformidling
 sys33a – grunn for deltid og ikke heltid
 sys34a – ønske om annen arbeidstid
 sys34c – hvordan få lengre arbeidstid
 sys36b – behov for
 onskarbz - ønsket arbeidstid for ledige og ønsket arbeidstid for undersysselsatte
 hfravgr1 - viktigste fraværsgrunn i hovedarbeidsforholdet
 bfravgr1 – viktigste fraværsgrunn i biarbeidet
 hfravlen - fraværslengde i hovedarbeidsforholdet
 betrkt (sys60 for IO som arbeider deltid og fra sys91)
 nj58 – ser seg om etter en annen jobb

nj59b – hvilken måte sett etter annen jobb
nj59c – uker sett etter annen jobb
nj59d – ønske jobb som ansett eller selvstendig
nj59e – ønske om heltids- eller deltidsjobb
nj59f – tatt deltidsjobb
nj59g – tatt heltidsjobb
isy74a – søkt arbeid siste år
isy74b – søkt arbeid siste 4 uker
isy75a - fått jobb som skal begynne i
isy75b – begynne innen 3 måneder
isy76 – ønske om arbeid
isy77 – når forsøkte sist å få arbeid
isy80 – søkemåte
uksokarb - antall uker søkt arbeid
isy82 – ønske om arbeid som ansatt eller selvstendig
ukode2_bhu - (høyeste fullførte utdanning, nivå og fagfelt – ikke med på filene etter 2008)
ukode2_bu – (høyeste fullførte utdanning, nivå og fagfelt – internasjonal sammenliknbar - på filene fra 2006)
utd105a – igangværende utdanning
utda8 – mottok lønn
utd105 - kursdeltakelse
utd112 – jobbrelevant eller personlig interesse
utd114 – timer på kurs siste 4 uker
utd115a – foregikk i arbeidstiden
utd115b – mottok lønn
kommtyp
mndnetto (vekt for kjøring av kvartals- og årsgjennomsnittstall - kjernevariablene)
aarnetto (vekt beregnet for 2/8 av utvalget – strukturvariablene)
antbarn
aldbarn - yngste barns fødselsår

Variabeloversikt

Alder

Variabelnavn: alder_uke og alder_aar

Alder_aar

Intervjupersonens (IOs) alder er antall år IO fyller i referanseåret. Kjennemerket beregnes som differanse mellom året IO intervjues i og IOs fødselsår. Fødselsåret hentes fra fødselsdatoen.

Alder_uke

IOs alder er antall fylte år i referanseuka. Kjennemerket beregnes som differanse mellom året og uka IO intervjues for og IOs fødselsår, dag og måned.

Kjønn

Variabelnavn: kjonn

IOs kjønn bestemmes ut fra midtre siffer fra fødselsnummeret som er oddetall for menn, og partall for kvinner. Kjennemerket, variabelen kjonn, inneholder verdien "1" for menn og "2" for kvinner.

Ekteskapelig status

Variabelnavn: spm120

Gyldige verdier for ekteskapelig status; spm120

1	Ugift
2	Gift/registrert partner
3	Samboer
4	Tidligere gift

Statuskode

Variabelnavn sstat hstat og bstat

Alle IOer blir tilordnet en 3-sifret statuskode, sstat, som forteller status i arbeidsstyrken (sysselsatt, ikke-sysselsatt eller utenfor arbeidsstyrken), samt yrkesstatus for sysselsatte og hovedsakelig virksomhet for ikke-sysselsatte. Ved aggregering over andre kjennetegn må det alltid selekteres på denne koden med mindre man ønsker en fordeling av hele befolkningen. Sysselsatte har i tillegg separate statuskoder for hoved- og biarbeidsforhold, henholdsvis hstat og bstat. Har man kun ett arbeidsforhold, har bstat verdien "missing". Nedenfor følger en oversikt over gyldige koder og hva de betyr i de forskjellige posisjonene, og dessuten hvordan statuskodene settes.

Statuskode på 1. og 2. siffernivå.

1.siffer	1=sysselsatt 2=arbeidssøker 3=utenfor arbeidsstyrken
2.siffer	0=vernepliktige 1=sysselsatt i inntektsgivende arbeid 2=sysselsatt midlertidig fraværende 3-5=ikke-sysselsatte

Statuskode på 3. siffernivå.

sysselsatte (1.siffer=1)	1 = ansatte (inkl vernepliktige) 2 = selvstendige 3 = familiearbeider 9 = uoppgitt
arbeidssøkere og personer utenfor arbeidsstyrken (1.siffer=2-3)	2 = skoleelev/student 3 = alderspensjonist 4 = førtidspensjonist 5 = arbeidsufør 6 = hjemmearbeidende 7 = arbeidsledig 9 = annet

Fullstendig liste over mulige statuskoder.

Statuskode	Innhold
101	Vernepliktig
111	sysselsatt i inntektsgivende arbeid, ansatte
112	sysselsatt i inntektsgivende arbeid, selvstendig
113	sysselsatt i inntektsgivende arbeid, familiearbeider
119	sysselsatt i inntektsgivende arbeid, uoppgitt yrkesstatus
121	midlertidig fraværende, ansatte
122	midlertidig fraværende, selvstendig
123	midlertidig fraværende, familiearbeider
129	midlertidig fraværende, uoppgitt yrkesstatus
232	Arbeidssøkere, skoleelev/student
233	" , alderspensjonist
234	" , førtidspensjonist
235	" , arbeidsufør
236	" , hjemmearbeidende
237	" , arbeidsledig
239	" , annet
249	" , permittert over 3 måneder
362	utenfor arbeidsstyrken, skoleelev/student
363	utenfor arbeidsstyrken, alderspensjonist
364	utenfor arbeidsstyrken, førtidspensjonist
365	utenfor arbeidsstyrken, arbeidsufør
366	utenfor arbeidsstyrken, hjemmearbeidende
367	utenfor arbeidsstyrken, arbeidsledig
369	utenfor arbeidsstyrken, annet

Definisjon av yrkesstatus som er sammenliknbar med årene før 2006

For å få ut tall som er mer sammenliknbare med tidligere år, lages variabelen yrkesstatus med utgangspunkt i statusvariabelen over, samt en variabel som koder overensstemmelsen mellom bedriftsopplysningene gitt i AKU og fra register – variabelen snaer1.

Vi tar utgangspunkt i statusvariabelens 1. og 3. siffer (hhv syss1 og syss3) og at bedriften er den samme både i AKU og i register (kjennemerket snaer1) setter vi opp omkodningene slik:

```
if syss1='1' and syss3='2' and snaer1 in ('1','2') then ystat='1' ;
else if syss1='1' and syss3='2' and snaer1 in ('3','4') then ystat='2' ;
else if syss1='1' and syss3='1' then ystat='1' ;
else if syss1='1' and syss3='3' then ystat='3' ;
else if syss1='1' and syss3='9' then ystat='9' ;
```

Første linje i omkodningen omdefinerer selvstendige til ansatte. Verdiene i ystat er:

- 1= ansatt
- 2= selvstendig
- 3= familiemedlem
- 9= uoppgitt yrkesstatus

Bedriftens eierskap

Variabelnavn: Heier (eier for hovedarbeidsforholdet)

Variabelen har følgende verdier: 1=privatvirksomhet, 2=kommunal forvaltning, 3=fylkeskommunal forvaltning 4=statlig forvaltning.

NB! IO som har oppgitt at de er statsansatte i selskaper som ble omorganisert til AS e.l. (for eksempel NRK, Posten, Bring etc) er feilaktig klassifisert som statsansatte. Korreksjoner er foretatt fra og med 3. kvartal 2010. Men pga ”flergangsskjema”, hvor opplysninger fra 1. gangs intervju blir stående, vil ikke denne feilkodingen være ute av AKU før om 2 år (i 3.kvartal 2012).

Antall arbeidsforhold

Variabelnavn: AntArbfh

Sysselsatte har verdien 1 (ett arbeidsforhold) eller 2. For å få 2 arbeidsforhold, må IO ha oppgitt næring for biarbeidsforholdet. Ikke-sysselsatte får verdien 0 i dette kjennemerket.

Avtalt arbeidstid

Variabelnavn for gjennomsnittlig avtalt/vanlig arbeidstid pr. uke: HtimPrUz, BTimPrUz og STimPrUz

Kjennemerket avtalt/vanlig arbeidstid pr. uke er omkodet fra spm.SYS27 og SYS29/30. For IO med et tilfeldig arbeidsforhold er arbeidstida hentet fra fAr11 (faktisk arbeidstid). Når det gjelder IO med to arbeidsforhold, er timene hentet fra summen av timer i hoved- og biarbeid dersom det er oppgitt timer både for hoved- og biarbeid. Hvis ikke kodes 0.

Omkodede kjennetegn for gjennomsnittlig avtalt/vanlig arbeidstid for hovedarbeidet, Htimpruz, hentes fra faktisk arbeidstid i referanseuka. Kode for uoppgitt er kodet om fra 0 til 99999. Omkodet kjennetegn for biarbeidet er Btimpruz. Stimpruz er lik Htimpruz hvis bare ett arbeidsforhold. Hvis to arbeidsforhold er Stimpruz lik summen av Htimpruz og Btimpruz hvis begge er oppgitt. Hvis en av dem er uoppgitt settes Stimpruz lik uoppgitt.

Variabelnavn: Havtarbz, Bavtarbz og Savtarbz

Kjennemerket avtalt arbeidstid for referanseuka er omkodet fra SYS27 (for SYS26a = 1) og SYS28 (for SYS26a = 2) og SYS30 (for selvst/fam.arb. og for SYS26a = 3) og fAr11 (for SYS26a = 4 el. 5).

Spørsmålene om avtalt arbeidstid for referanseuka er stilt til personer med varierende arbeidstid fra uke til uke. Kjennetegnet for hovedarbeidet Havtarbz, og for biarbeidet, Bavtarbz, er omregnet fra timer og minutter til timer og hundredeler. Kjennemerkene er korrigert for ubesvart.

Sum avtalt arbeidstid for referanseuka, Savtarbz, er ganske enkelt summen av Havtarbz og Bavtarbz, unntatt hvis en av dem er lik uoppgitt (99999). Da settes Savtarbz også lik uoppgitt.

Heltid/deltid

Variabelnavn: Heldelt

Reglene for variabelen Heldelt.

Heldelt Kode	Tekst	Familie/selvst/uoppg	Tilfeldige arb.fh.	To arb.forhold	Ett arbeidsforhold
1	Heltid	[37,->>	[37,->>	[37,->>	[37,->>[32,37> hvis sys32='1'
2	Lang deltid	[20,37>	[20,37>	[20,37>	[20,32>[32,37>, hvis sys32='2', '3'
3	Kort deltid	[1,20>	[1,20>	[1,20>	[1,20>

Hvis SYS32 = 3 (USIKKER/VET IKKE), kodes etter timeintervaller som beskrevet ovenfor.

For to arbeidsforhold defineres deltid som 1-36 timer i samlet avtalt/vanlig arbeidstid, og heltid som 37 timer eller mer i samlet avtalt/vanlig arbeidstid. Hvis ett av arbeidsforholdene er uoppgitt og timetallet for det oppgitt er mindre enn 37 timer, eller begge er uoppgitt, så kodes uoppgitt.

Faktisk/utført arbeidstid i referanseuka

Variabelnavn: Hfakarbz, Bfakarbz og Sfakarbz

Uoppgitt er kodet ut fra følgende regelverk i prioritert rekkefølge:

- 1) hentes fra avtalt arbeidstid for uka, eller
- 2) avtalt gjennomsnittlig arbeidstid, eller
- 3) beregnet gjennomsnitt etter 1-siffer næring x kjønn.

Hvis næring er uoppgitt, beregnes gjennomsnittet for totalen fordelt på kjønn.

For to arbeidsforhold behandles hoved- og biarbeid individuelt og summeres etterpå. I filen er justert timetall for hovedarbeidsforholdet lagt til kjennemerket HFAKARBZ og for biarbeidsforholdet til BFAKARBZ.

For hovedarbeidet er kjennetegnet for faktisk arbeidstid i referanseuka Hfakarbz. For biarbeidet er kjennetegnet Bfakarbz. Sum faktisk arbeidstid finnes i Sfakarbz, for IO med ett arbeidsforhold er dette hentet fra Hfakarbz, for IO med to arbeidsforhold er det summen av faktisk arbeidstid for hoved- og biarbeid. I tabeller er det derfor alltid mest hensiktsmessig å bruke Sfakarbz

Overtid

Overtid krysses av for i spørsmål far8 (s_far81=1) evt. i far7 for IO som ikke har avtalt arbeidstid (sys26=3). Så plukkes timene alt ettersom det er oppgitt et eller flere alternativ i fAr9D. I Blaise heter dette spørsmålet s_far9aa1, s_far9aa2, s_far9aa3 og s_far9aa4, og har verdien 1=ja, 2=nei. For å finne timer, ligger summen av disse i far9a. Hvis IO har oppgitt flere overtidstyper, ligger timene i hhv. Far9a1, far9a2, far9a3 eller far9a4. Sammenhengen er: Hvis s_far9aa1=1 så timer i far9a1, hvis s_far9aa2=1 så timer i far9a2 osv.

Kjennemerkene for overtid er: 5 for overtidstype og 5 for timer etter overtidstype.

Overtidstype: overt_tot, overt_bet, overt_avspas, overt_ukomp, overt_annet

Verdiene er 1 for overtid, 9 for uoppgitt.

Overtidstimer: overt_tot_tim overt_bet_tim overt_avspas_tim overt_ukomp_tim overt_annet_tim

Undersysselsatte

Variabelnavn: Undersys

Undersysselsatte er personer med deltid som avtalt/vanlig arbeidstid, og som har forsøkt å få mer arbeid. Spørsmål om dette stilles ikke ved indirekte intervju. Det imputeres derfor verdier for dem.

Verdier på variabelen:

Kode	1 = opprinnelig undersysselsatt
	2 = uttrukket "
	3 = opprinnelig ikke "
	4 = uttrukket ikke "
	5 = tillagt nei i spm. om lengre arbeidstid

Undersysselsatte: UNDERSYS = 1-2.

Fast/midlertidig ansatt

Det stilles spørsmål om fast eller midlertidig ansettelse, men for IO som tidligere har svart midlertidig ansatt, stilles spørsmål på en annen måte ved neste intervju. Derfor må det ut fra disse spørsmålene konstrueres en ny variabel.

Vi tar utgangspunkt i statusvariabelens 1. og 3. siffer (hhv syss1 og syss3) og setter opp omkodningene av variabelen slik:

```
if syss1='1' and syss3='1' then do;
  if sys12 in ('1','2','3') then fast=sys12 ;
  else if sys12=' ' and flng12 in ('1','2','3') then fast=flng12 ;
  else if fastsist='1' then fast=fastsist ;
end;
```

Variabelen fast har følgende verdier:

- 1 = fast ansatt
- 2 = midlertidig ansatt
- 3= vet ikke

Ønsket arbeidstid

Variabelnavn: Onskarbz

Deltidssysselsatte og arbeidssøkere blir spurt om ønsket arbeidstid. Ønsket arbeidstid for begge gruppene er samlet i denne variabelen.

Det er et relativt høyt partielt frafall på spørsmålet (ISY83) om ønsket arbeidstid pr. uke for arbeidsledige. Dette har vi justert for i beregningen av ønsket arbeidstid og "tilbud av ukeverk" (for en nærmere omtale av "partiell frafall", se pkt. 4.5.3. mv.). I denne sammenheng er variablene hovedsakelig virksomhet, alder og kjønn trukket inn ved justeringen.

Fraværsgrunn

Variabelnavn for den viktigste fraværsgrunnen: Hfravgr1 og Bfravgr1

Feltet er hentet fra spm. fAr3_1b. Det er mulig å oppgi flere grunner til fravær for samme uke. I spørsmålene fAr3ba-d spørres det hvor mange timer av fraværet som skyldes de ulike grunnene.

Fraværsgrunnene som omtales her, gjelder IO som har vært midlertidig borte fra inntektsgivende arbeid hele referanseuka. Kjentegnene heter for hovedarbeidet Hfravgr1. For biarbeidet har vi Bfravgr1

Gyldige verdier for variabelen Hfravgr1 og Bfravgr1

01	Ferie	10	Helligdag, fridag
02	Egen sykdom/skade	11	Arbeidskonflikt
03	Sykdom i hjemmet	12	Dårlig vær
04	Fødsel-svangerskapperm	13	Arbeidsstans
05	Perm, barneomsorg	14	Ufrivillig permisjon
06	Perm, andre forhold	15	Ny jobb
07	Avspasering	16	Slutt jobb
08	Arbeidstidsordning	17	Hadde ikke oppdrag
09	Utdanning/Oplæring	18	Annet

Fraværslengde

Variabelnavn: Hfravlen

Feltet er hentet fra spm.fAr3_1a.

Kjentegnet for fraværslengde i antall uker fra arbeidet heter Hfravlen. Dette fylles ut for IO som er sysselsatt og midlertidig borte fra arbeidet.

Hovedsakelig virksomhet (for sysselsatte på deltid og for ikke-sysselsatte)

Variabelnavn: betrkt

For IO som er ikke-sysselsatt, kodes kjennemerket Betrkt ut fra isy91. For sysselsatte kodes Betrkt fra sys60. Betrkt-variabelen er nødvendig i tilfeller hvor IO f.eks. er deltidssysselsatt, men har utdanning som hovedaktivitet. Det framkommer ikke av statuskoden.

Gyldige verdier for variabelen betrkt

1	Yrkesaktiv	6	Hjemmearbeidende
2	Student eller skoleelev	7	Arbeidsledig
3	Alderspensjonist	8	Vernepliktig
4	Førtidspensjonist	9	Annet
5	Arbeidsufør		

Antall uker arbeidssøker

Variabelnavn: UkSokArb

Ukene er hentet fra isy81.

Utdanningsnivå

Variabelnavn: ukode2_bhu og ukode2_bu.

På filene fra 2006-2007 finnes begge utdanningskoder, fra 2008 bare bu-koden (internasjonal sammenliknbar kode).

Utdanningsnivå er beskrevet ved variabelen ukode2_bhu/bu (begge har samme tallsystem). 1.siffer referert i tabellen nedenfor, og beskriver utdanningsnivået til IO.

Gyldige verdier for utdanningsnivå; 1.siffer i variabelen ukode2_bu/ukode2_bu.

1	Barneskoleutdanning
2	Ungdomsskoleutdanning
3	Videregående skole, nivå I – grunnkurs + vk1
4	Videregående skole, nivå II – vk2
5	Påbygging til vg.opplæring (teknisk fagskole)
6	Universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå
7	” ” ” ” ” ”, høyere nivå
8	Forskerutdanning
0 og 9	Uoppgift/ingen utdanning

NB! De fleste 15-åring og en del 16-åring har ikke fullført 10-årig grunnskole. Disse er kodet 999 Ingen utdanning. I tabeller bør man korrigerer for dette ved å kode disse til å ha fullført grunnskole. Dette gjøres i praksis ved å gi 15-18 åring som ikke har utdanning, fullført grunnskole – 1.siffer i utdanningskoden = 2.

Kommunetype

Variabelnavn kommtyp

Variabelen er omkodet fra bostedskommune.

Liste over gyldige verdier:

- 1 Primærnæringskommuner
- 2 Blandede landbruks- og industrikommuner
- 3 Industrikommuner
- 4 Mindre sentrale, blendede tjenesteytings- og industrikommuner
- 5 Sentrale, blendede tjenesteytings- og industrikommuner
- 6 Mindre sentrale tjenesteytingskommuner
- 7 Sentrale tjenesteytingskommuner

Antall barn og yngste barns alder

Variabelnavn: antbarn og aldbarn

Kjennemerkene hentes fra kopling mot Personregisteret. Vi bruker en "situasjonsfil" som ligger nærmest opp til referanseuka midt i kvartalet, og tar med alle barn født til og med søndagen i denne uka.

For alle kvinner i utvalget hentes inn opplysninger om tall på barn under 16 år og yngste barns alder. Det er imidlertid bare kvinnenens biologiske og eventuelt adopterte barn som kan bli registrert.

3.2. Oversikt over omkodede variable

Tabellen nedenfor viser en oversikt over en del av de omkodede variable. Andre kolonne inneholder lovlige verdier for hver variabel eventuelt en henvisning til hvor det finnes oversikt over de lovlige verdier.

Alle variablene som inneholder arbeidstid i timer og minutter per uke er omregnet til timer og hundre-deler. Det satt en øvre grense på 99 timer og 59 minutter for variable som omhandler arbeidstid i hoved- eller bi-arbeidet. De omregnede variablene som gjelder ett arbeidsforhold har derfor 99.99 som en naturlig øvre grense. For "samlefeltet" samlet gj.sn. avtalt arbeidstid (STimPrUkz) er øvre grense lik 168 timer (som er det maksimale timetallet for en uke, dvs. 24 timer x 7 dager). Øvre begrensing for Stimpruz er da også 168, mens de øvrige omkodede samlevariable får 199.99 som naturlig øvre grense.

Gyldige koder for de forskjellige kjennemerkene.

Kjennemerke	Gyldige koder		
	Oppgitte koder	Uoppgitt	
Alder_aar	15-74	99, blank	På grunn av ny aldersdefinisjon, finnes både 14- og 75 åringer på filene.
Alder_uke	15-74		
Kjonn	1-2		
Betrkt	1-9		
Sstat	Se tab.5		
Hstat	"		
Bstat	"		
Antarbfh	1,2		
HelDelt	1,2,3	9	Verdien 0 for ikke-sysselsatte
Savtarbz	0,1,1.00..199	99999,blank	
Havtarbz	0,1,1.00..199	99999,blank	
Bavtarbz	0,1,1.00.. 199	99999,blank	
StimPruz	0,1,1.00..199	99999,blank	
HTimPrUz	0,1,1.00..199	99999,blank	
BtimPrUz	0,1,1.00..199	99999,blank	
Sfakarbz	0,1,1.00..199	blank	
HFakarbz	0,1,1.00..199	blank	
BFakarbz	0,1,1.00..199	blank	
Hfravgr1	01-18	99	
Bfravgr1	01-18	blank	
HFravlen	1-199	999	
Onskarbz	1,1.00-199		
Uksokarb	1- 197	998,999	

4. Dokumentasjon av variable

Her skal vi gå noe nærmere inn på de mest sentrale variablene som ble innført i AKU med det nye spørreskjemaet fra henholdsvis 2. kvartal 1988 og 1. kvartal 1996. Det dreier seg om ansettelsesform (fast/midlertidig), avtalt arbeidstid, overtid, fravær, undersysselsetting, arbeidstidens forlegning, arbeidsforhold, pågående utdanning/kurs, tidligere arbeidsforhold og søking etter annet arbeid. Videre gis det en kort presentasjon av de nye variablene fra 1. kvartal 2006

4.1. Data om ansettelsesform (fast/midlertidig)

Denne variabelen er med i AKU hvert kvartal f.o.m. 1.kvartal 1996, mest for å få skilt ut personer på kvalifiseringstiltak som har oppgitt dette som inntektsgivende arbeid (de ledes i stedet over til spørsmålsssekvensen om arbeidssøking og tilgjengelighet for arbeidsmarkedet). Men oppfølgings-spørsmålene (ønske om fast ansettelse og varigheten av ansettelsesforholdet) var fram til 2006 bare med i 2. kvartalsundersøkelsen, deretter til en fjerdedel av utvalget hvert kvartal. De sistnevnte stilles bare ved direkte intervju, dvs. når intervjuobjektet avgir svarene selv (og ikke via familiemedlemmer).

4.1.1. Definisjon

Om ansettelsen skal regnes som fast eller midlertidig, avhenger om det i utgangspunktet er klargjort at ansettelsesforholdet er tidsbegrenset, f.eks. ved et vikariat med fastsatt sluttdato, ved et engasjement som opphører når arbeidet eller prosjektet er utført, eller ved klart sesongbetont arbeid.

For sysselsatte med mer enn ett arbeidsforhold er det bare hovedarbeidsforholdet som blir klassifisert ut fra ansettelsesform. Personer med en fast stilling i hovedjobben, men midlertidig ansettelse i bijobben, er dermed ikke inkludert i tallet på midlertidig ansatte.

I selve **spørsmålsformuleringen** står det: «*Har du fast eller midlertidig ansettelse? Som instruks for intervjuerne presiseres det at "Med midlertidig ansettelse menes at den er tidsbegrenset."*» Hvis midlertidig, spørres det i tillegg: «*Selv om du nå er i en midlertidig stilling, har du permisjon fra en annen fast stilling?*»

Og videre:

«*Er du ...*

1 på et arbeidsmarkedstiltak

2 i et engasjement eller prosjektansatt

3 ekstrahjelp (TIMELØNNET, SESONGARBEIDER)

4 vikar

5 lærling eller praktikant (STIPENDIAT)

6 eller noe annet

7 PRØVETID

(svaralternativer i blokkskrift leses ikke opp for intervjuobjektet, IO)

Svaralternativene er ikke gjensidig utelukkende. Noen kan f.eks. svare at de er på et engasjement (alternativ 2) selv om de er i et vikariat (alternativ 4). Hvis IO mener at to el. flere kan være aktuelle, velges det alternativet som har lavest tallkode, ifølge intervjuerinstruksen.

Alternativ 1 «*På arbeidsmarkedstiltak*» stod i 1. og 2. kvartal 1996 oppført som svaralternativ nr. 5, med den følge at en del personer på tiltak i stedet oppgav et av de foregående alternativene (f.eks. «*lærling, praktikant*»). Fra og med 3. kvartal 1996 ble derfor «*På arbeidsmarkedstiltak*» flyttet opp som det første alternativet, siden nettopp disse følges opp med et tilleggsspørsmål om hva slags tiltak det dreier seg om (personer på kvalifiseringstiltak blir omklassifisert til ikke sysselsatte, og i stedet stilt spm. om arbeidssøking). Navn på de ulike tiltakene ligger inne i dataprogrammet, og er på for-

hånd gruppert som henholdsvis sysselsettings- og kvalifiseringstiltak (bare hvis IO ikke kjenner til betegnelsen på det aktuelle tiltaket, spørres IO om det er et sysselsettings- eller kvalifiseringstiltak).

I instruksene til intervjuerne står følgende om prøvetid:

“Ved nyansettelser i offentlig forvaltning blir det første halvåret regnet som «prøvetid». Det skal imidlertid ikke forstås som en midlertidig ansettelse i seg selv (men hvis denne prøveperioden er en del av f.eks. et ettårig vikariat, er det selvsagt snakk om et midlertidig ansettelsesforhold). Eurostat presiserer at «prøvetid» kun skal regnes som midlertidig ansettelse hvis arbeidsforholdet opphører ved prøvetidens utløp, om ikke en ny kontrakt inngås.»

De midlertidig ansatte spørres også om de har permisjon fra en annen fast stilling. Det er tatt med for å kartlegge omfanget av ansatte som f.eks. vikarierer eller fungerer i en høyere stilling, men som i bunnen har en annen fast stilling i bedriften å gå tilbake til når vikariatet opphører. Dessuten omfatter det ansatte som har gått over i en midlertidig jobb ved en annen bedrift, men som samtidig har permisjon fra en fast jobb hos sin tidligere arbeidsgiver (vanlig i offentlig forvaltning).

4.1.2. Datakvalitet

Som i AKU ellers er det langt på vei spørsmålsformuleringen, og i hvilken grad vi har oppfølgende spørsmål for en mer nøyaktig kartlegging, som er avgjørende for datakvaliteten. En tilsynelatende høy grad av presisjon i formuleringen er imidlertid ingen garanti for at spørsmålet oppfattes slik det var ment. Det kan f.eks. bli for omstendelig, særlig med tanke på at dette gjøres som intervju pr. telefon. I mange tilfeller har vi utfyllende forklaringer, særlig av grensetilfeller, i intervjuerinstruksene, men de blir bare kjent for intervjuobjektet i den grad han eller hun spør intervjueren om hva som menes (og selv i slike tilfeller avhenger det selvsagt av hvordan intervjueren greier å formidle dette videre).

Utleid arbeidskraft og lignende kundeoppdrag

I intervjuerinstruksene står det at *«En person som er ansatt i et firma som påtar seg oppdrag for kunder (f.eks. et byggefirma eller et reklamebyrå) er ikke midlertidig ansatt hos oppdragsgiveren.»*

Det presiseres imidlertid ikke hvordan ansatte i et **vikarbyrå eller utleiefirma** skal klassifiseres. Men tidligere i instruksene, ang. spørsmål om bedriftens navn osv., er det orientert om at i slike tilfeller er det opplysninger om utleiefirmaet som skal gis, og altså ikke den bedriften de var utleid til i referanseuka. Videre presiseres det at *«Når det gjelder yrke, arbeidsoppgaver, arbeidstidsavtale og arbeidstid, så må dette nødvendigvis knytte seg til IOs arbeidsforhold i den bedriften IO er utleid til. Dette fordi IO verken vil ha noe yrke eller arbeidstid i selve utleiefirmaet.»* Denne siste presiseringen kan isolert sett føre til at en del utleid arbeidskraft svarer at de er midlertidig ansatt, selv om de har en fast ansettelse i selve vikar- eller utleiebyrået.

4.2. Data om arbeidstid

4.2.1. AKUs arbeidstidsbegrep

Fra oppstartingen av AKU i 1972 og t.o.m. 1.kvartal 1988 ble det bare stilt spørsmål om faktisk arbeidstid. Fra og med 2. kvartal 1988 ble det i tillegg tatt inn en spørsmålssekvens om avtalt arbeidstid.

Avtalt arbeidstid gjelder det antall arbeidstimer pr. uke som den ansatte ifølge arbeidskontrakten skal være på arbeid. Eventuelt fravær fra arbeidet pga. sykdom, ferie e.l. skal ikke trekkes fra i avtalt arbeidstid, og overtid skal ikke medregnes. For ansatte med avtale om **varierende** arbeidstid fra uke til uke, f.eks. som en følge av skift- eller turnusordning, oppgis både den arbeidstida som gjaldt for selve referanseuka og gjennomsnittet av den avtalte arbeidstida pr. uke.

For ansatte som ikke har noen arbeidstidsavtale, samt for selvstendige og familiearbeidere, får vi oppgitt deres vanlige (gjennomsnittlige) arbeidstid pr. uke.

Faktisk arbeidstid gjelder det antall timeverk som en person har utført i løpet av referanseuka. Midlertidig fravær fra arbeidet skal altså komme til fratrekk ved beregningen av antall arbeidstimer, selv om det ble utbetalt lønn under fraværet. Overtidstimer og annet ekstraarbeid skal medregnes.

4.2.2. Datakvalitet

En gjennomgående svakhet ved spørsmålene om arbeidstid har vært den relativt høye uoppgitt-andelen. Men for avtalt arbeidstid har svarprosenten utviklet seg i positiv retning i tida etter introduksjonen av det nye spørreskjemaet. Som årsgjennomsnitt for 1989 manglet det opplysninger om avtalt/vanlig arbeidstid for hele 33 000 sysselsatte (1,6%). I 1990 var tallet sunket til 25 000 (1,2%), og videre ned til 18 000 (0,9%) i 1991. I 1994 og -95 var det kommet ned i 11 000 (0,5%) Ved overgangen til data-assistert intervjuing f.o.m. 1996 sank tallet på manglende svar til 7 000 i 1997, dvs. bare 0,3% av de sysselsatte, og i 2005 var det 8 000 uoppgitt (den nye metoden for datainnsamling førte til en generell nedgang i det partielle frafallet ved at intervjusekvensene styres maskinelt). Den høye andelen uoppgitt skyldes for en stor del omfanget av indirekte intervju i AKU (ca. 15 prosent). Når familiemedlemmer svarer på vegne av IO, blir det mer uoppgitt enn ellers, ettersom de ikke alltid har tilstrekkelig kjennskap til IOs arbeidsforhold.

Uoppgitt i *faktisk* arbeidstid blir det korrigeret for i statistikken, vesentlig for å kunne gi tilnærmet korrekte nivå tall for utførte timeverk/ukeverk, og dessuten for å sikre sammenlignbarhet over tid, jfr. pkt. 5.2.4. For *avtalt* arbeidstid legges det ikke inn slike beregnede tall.

4.2.2.1. Type arbeidstidsavtale

Som innledning til spørsmålssekvensen om avtalt arbeidstid stilles spørsmålet "Hva slags avtale om arbeidstid har du i denne jobben? Jeg nevner tre alternativer. Har du avtale om samme timetall fra uke til uke, herunder fleksitid, eller avtale om varierende timetall fra uke til uke, eller ingen avtale om arbeidstid?" I tillegg er det lagt inn to svaralternativer som ikke leses opp: "Bare et tilfeldig arbeidsforhold den uka" og "Tilkalles bare ved behov".

Én feil som kan oppstå, er at IO svarer alternativ 2 (varierende timetall) på dette spørsmålet fordi arbeidstida varierer pga. overtid, som bare skal inkluderes i faktisk arbeidstid.

En annen type feil oppstår når IO som arbeider annenhver uke, oppgir å ha fast arbeidstid pr. uke. Det kan skje hvis IO bare forholder seg til de ukene IO faktisk er på jobb, uten å ta hensyn til fri-ukene imellom.

Det er dessuten en del eksempler på at IO med særlig lang arbeidstid svarer at de ikke har noen arbeidstidsavtale, selv om både yrke og arbeidssted tyder på at de formelt sett har en avtale. Helt åpenbare feil av denne typen ble t.o.m. 1995 rettet opp under kodingen, mens denne typen opprettinger ikke lenger er teknisk mulige med det nye opplegget fra 1996.

4.2.2.2. Måling av avtalt arbeidstid

Hovedformålet med spørsmålene om avtalt arbeidstid var først og fremst å klassifisere de sysselsatte etter heltid og grader av deltid, og ikke en helt eksakt måling av antall timer og minutter. Metoden for datainnsamling, intervju, og omfanget av spørsmål det er gjort plass til, gir ikke grunnlag for spesialbehandling av alle grupper som er problematiske i forhold til begrepet avtalt arbeidstid. Om det noen gang blir aktuelt med maskinell koding av yrke under intervjuet (istedenfor sentralt i SSB under revisjonen i ettertid) vil det kunne åpne for mer "skreddersydde" spørsmål for spesielle grupper.

Et hovedproblem ved måling av avtalt arbeidstid er at en del IO ikke klart skiller mellom avtalt og faktisk arbeidstid. Særlig for ansatte som regelmessig arbeider overtid, kan selve arbeidstidsavtalen virke noe fjern i forhold til den faktiske arbeidstida. Når det i AKU spørres om det avtalte timetallet, får vi i en del tilfeller oppgitt den vanlige arbeidstida i stedet, dvs. inklusive overtid eller annet ekstraarbeid. Alternativt kan slike IO bli feilklassifisert allerede på det innledende spørsmålet om type arbeidstidsavtale ved å svare at de ikke har noen avtale om arbeidstid.

En annen problemgruppe er lærere, hvor timetallet for undervisningsplikt ikke svarer til det relevante timetallet i vår sammenheng. Men dette blir det langt på vei korrigert for under intervjuingen, gjennom de instruksjoner som intervjuerne forholder seg til. Fram til 1996 kunne denne typen feil også korrigeres i revisjonen i SSB sentralt, men som før nevnt er dette ikke lenger mulig. Tilsvarende gjelder for beregningen av timeverk for personer med hjemmevakt o.l..

4.2.2.3. Måling av vanlig arbeidstid

For sysselsatte uten arbeidstidsavtale (vesentlig selvstendig næringsdrivende) får vi oppgitt deres vanlige arbeidstid pr. uke, dvs. gjennomsnittet av deres faktiske arbeidstid (normalt for de siste 3-4 ukene, ifølge intervjuerinstruksjonen). Hovedproblemet er her at en del IO klart overdriver i sine svar, eventuelt ikke tar hensyn til perioder med kortere arbeidstid.

4.2.2.4. Måling av faktisk arbeidstid

Sammenlignet med det spørreskjemaet som ble brukt t.o.m. 1. kvartal 1988, da det ikke var noen spørsmål om avtalt arbeidstid, er det blitt en klar forbedring i målingen av faktisk arbeidstid med det nye spørreskjemaet fra 2. kvartal 1988. Tidligere var det flere som oppga sin avtalte arbeidstid når de ble spurt om sin faktiske. Nå får de først spørsmål om avtalt arbeidstid, og dernest om faktisk arbeidstid, slik at det klarere framgår at dette dreier seg om to ulike mål.

Det er likevel et presisjonsproblem ved målingen av faktisk arbeidstid i AKU. Blant annet fordi det kan være vanskelig å huske nøyaktig hvor mange timer man arbeidet i løpet av referanseuka, oppgis det ofte "runde tall", eller normalarbeidstida, uten å ta hensyn til om det var noe fravær eller overtid i den aktuelle uka. Relativt mange svarer f.eks. 40, 45 eller 50 timer i faktisk arbeidstid. Det er verdt å være oppmerksom på at lang arbeidstid ofte framstår som en positiv egenskap for personen eller den yrkesgruppa vedkommende tilhører.

Et annet, men beslektet problem ved arbeidstidsmålingen i AKU er skillet mellom arbeidstid og fritid, særlig for personer i ledende stillinger og for selvstendig næringsdrivende. Noen svarer vel mer eller mindre bevisst galt (mest i form av overdrivelser), men for mange er det nok et reelt gråsoneproblem.

Ved uoppgitt i spørsmålet om faktisk arbeidstid legges det inn et beregnet tall som svarer til avtalt/vanlig arbeidstid, eller hvis også dette er uoppgitt, et gjennomsnittstall for den aktuelle næringen etter kjønn. Denne rutinen er opprettet vesentlig med tanke på å få tilnærmet korrekte nivå tall for utførte timeverk (ukeverk). Dermed unngår en også manuelle justeringer for å få sammenlignbare tall når en skal analysere utviklingen over tid.

4.2.3. Fordeling på heltids- og deltidsarbeid

4.2.3.1. Definisjon av heltid/deltid

Klassifiseringen av de sysselsatte som heltids- eller deltidsarbeidende gjøres på grunnlag av opplysningene om avtalt eller vanlig arbeidstid. Faktisk arbeidstid i referanseuka er ikke så godt egnet til dette formålet pga. tilfeldige fravær eller ekstraordinær overtid i den aktuelle uka.

I statistikken defineres deltid og heltid slik:

Deltid = 1-36 timer, med unntak av personer med arbeidstid 32-36 t. som oppgir at dette utgjør heltid.

Heltid = 37 timer og mer, samt tilfellene nevnt ovenfor.

IO med arbeidstid på 32-36 timer blir spurt om dette er heltids- eller deltidsarbeid. Men IO med flere arbeidsforhold, rundt 6 prosent av de sysselsatte, får ikke dette tilleggsspørsmålet. For dem settes grensen for deltid/heltid ved 37 timer.

4.2.3.2. Datakvalitet

Som nevnt blir IO med arbeidstid på 32-36 timer stilt spørsmålet: "Er dette heltids- eller deltidsarbeid?". Svaret er for denne gruppa avgjørende for om IO blir klassifisert som heltids- eller deltidssysselsett. For enkelte yrkesgrupper, kanskje mest for enkelte selvstendig næringsdrivende og frilansere,

kan det være problematisk for IO å gi et entydig ja- eller nei-svar. For dem finnes det gjerne ikke noen standard heltidskontrakt innenfor samme yrkesgruppe å forholde seg til.

4.3. Data om overtid

Egne spørsmål om overtid ble tatt inn i AKU i forbindelse med omleggingen i 1996. Fram til 2006 var disse spørsmålene bare med i 2. kvartalsundersøkelsen, deretter i hvert kvartal (til hele utvalget). Før 1996 måtte man eventuelt sammenholde tall for faktisk arbeidstid og avtalt arbeidstid for å kunne beregne overtidsbruken, bortsett fra at differansen mellom de to størrelsene også ville være påvirket av andre faktorer enn overtid (spørsmål om avtalt arbeidstid ble for øvrig innlemmet i AKU først fra 2. kvartal 1988).

Omleggingen i AKU i 2006 innebar flere endringer rundt innsamlingen av data om overtid. Ikke bare ble rekkefølgen på spørresekvensene om fravær og overtid i forhold til spørsmålet om faktisk arbeidstid endret. Rekkefølgen og innholdet i overtidsspørsmålene ble også endret.

Etter omleggingen gikk tallene for overtid markant ned. Siden de som trekkes ut til å være med i AKU, deltar i undersøkelsen åtte kvartaler på rad, ble de nye spørresekvensene introdusert gradvis over tid. Overtidsandelene i 2006 var vesentlig høyere blant dem som fikk gammel spørresekvens om arbeidstid enn blant dem som fikk ny (selv når vi holder oss til kun direkte intervju for å gjøre det mest mulig sammenlignbart):

- Gjennomsnittlig overtidsandel for 2. kvartal i perioden 2001-2005 var 19,5 % (de publiserte tallene var ca. ett prosentpoeng høyere når påskeuka ble holdt utenfor)
- Overtidsandelen 2. kvartal 2006 blant de som fikk gammel spørresekvens om arbeidstid var 21,8 prosent
- Overtidsandelene var 14,0 og 15,4 % for dem med ny spørresekvens om arbeidstid 2. kvartal (påskeuka inkludert) i hhv 2006 og i 2007.

Effekten av at påskeuka ble holdt utenfor og feilprogrammering før 2006 gir (0,75 +0,47=) 1,22 prosentpoeng for høye overtidsandeler sammenlignet med tall etter omleggingen der påsken er med. Dette forklarer imidlertid bare en liten del av bruddet i tidsserien.

Det var ingen vesentlig vridning vekk fra overtid til de andre merarbeidskategoriene fleksitid og ekstraarbeid/annet etter omleggingen, som kunne ha forklart nedgangen i overtidsandelene. Men opparbeiding av fleksitid ble trolig dels også talt med som overtid før omleggingen. Overtidsandelen i 2. kvartal 2005 er derfor trolig rundt 19 000 (eller 1,5 prosentpoeng) for høy blant direkte intervjuede heltidsansatte i forhold til 2. kvartal 2006.

At nedre aldersgrense for å være med i AKU ble senket fra 16 til 15 år i 2006, ser ikke ut til å ha påvirket overtidsallene nevneverdig.

4.3.1. Definisjon

I spørsmålsformuleringen står det at «*Med overtid menes såvel betalt som ubetalt overtid.*» Både heltids- og deltidsansatte spørres om overtid.

Ved omleggingen av AKU fra januar 2006 ble spørresekvensen for overtid endret. Tidligere ble spørsmålet om faktisk arbeidstid totalt i referanseuka stilt først, fulgt av spørsmål om overtid (og fravær i deler av uka). Da tok vi utgangspunkt i differansen mellom avtalt og faktisk, og spurte hva den skyldtes ("Hva var den viktigste grunnen til at du arbeidet mer enn avtalt i uka x, var det fleksibel arbeidstid, overtid eller andre årsaker?"). Etter omleggingen spørres det om overtid (og fravær) før spørsmålet om faktisk arbeidstid i alt. Det spørres "Arbeidet du mer enn avtalt arbeidstid noen av dagene i uka x?" Hvis ja: "Var dette overtidsarbeid, ekstra timer pga fleksitid eller annen form for ekstraarbeid?" (IO uten avtale spørres om de arbeidet overtid noen av dagene, uten noe innledende spørsmål).

De fleste ansatte (med avtale om samme timetall fra uke til uke) blir fra 2006 først spurt om de arbeidet **mer enn avtalt arbeidstid** noen av dagene i referanseuka (mens IO uten avtale om arbeidstid spørres direkte om de arbeidet overtid noen av dagene). Deretter blir det kartlagt om dette er overtidsarbeid, ekstra timer pga fleksibel arbeidstid (fleksitid) eller annet ekstraarbeid, før opptelling av antall timer på hver kategori.

For IO med **vaktordning, turnus- eller skiftarbeid** (oljearbeidere, leger, sykepleiere o.l.) er det bare snakk om betalt overtid i den grad lang arbeidstid går utover det som er stipulert i vaktordning eller turnus-/skiftplan og ikke kompenseres gjennom denne.

Hvilende vakt med utrykning skal vanligvis regnes som overtid hvis dette blir kompensert for etter overtidsbestemmelser. Siden dette kommer med som overtid i lønnsstatistikken, skal vi også regne dette som overtid i AKU.

Type overtid - kompensasjonsform

Betalt overtid er overtid som det blir utbetalt et særskilt overtids tillegg for. Det er også ment å inkludere tilfeller hvor **IO har et fast overtids tillegg pr. måned**, uten noen direkte kompensasjon time for time. Overtid som går til **avspasering kombinert med økonomisk godtgjørelse**, skal også registreres her.

Overtid som skal avspaseres gjelder overtid mot "betaling" i form av ekstra fritid eller avspasering på et seinere tidspunkt, uten noen økonomisk godtgjørelse i tillegg.

Overtid uten noen form for kompensasjon innebærer at IO verken får ekstra lønn eller fritid (avspasering) som kompensasjon for overtida. Tilfeller hvor kompensasjonen kan sies å være innbakt i en relativt høy fastlønn, uten noe spesifisert tillegg for overtid (særlig aktuelt for lederstillinger), skal også registreres her.

4.3.2. Datakvalitet

Problemer angående definisjonen av overtid ble tatt opp i Notater 1993/9: "For det første må begrepet arbeidstid defineres, og for det andre må man avklare kriteriene for at deler av denne arbeidstida skal kunne klassifiseres som overtid. ... Problemet ... er særlig knyttet til arbeidsforhold hvor sammenhengen mellom arbeidstimer og lønn ikke er klart definert. Vi tenker her f.eks. på personer hvor arbeidsgiver forventer en arbeidsinnsats som svarer til mer enn vanlig heltid, uten at dette er konkretisert i timer. Det vil ofte være gitt en fast månedslønn som er så høy at overtidsarbeid forventes. I Arbeidsmiljøloven regnes overtid som arbeidstid utover den "alminnelige arbeidstida". Den "alminnelige arbeidstida" er et timetall pr. dag/uke som loven fastsetter. Timetallet varierer noe etter arbeidstidens forlegning i døgnet, men ligger noe over det man i dag kaller heltidsarbeid (40 timer for ordinært arbeid). Det gis imidlertid også muligheter for å anlegge en gjennomsnittsbetraktning over et år, dvs. hvis den årlige arbeidstida ikke er lengre enn det som svarer til alminnelig arbeidstid, kan den ukentlige arbeidstida i perioder være en del høyere enn den alminnelige, uten at dette skal regnes som overtid. ... Om man er opptatt av betalt overtid, vil normalt heller ikke slike opparbeidingstimer komme med som overtid. Det er imidlertid en del unntak fra dette, hvor særlig lang arbeidsuke/-dag kan gis lønnskompensasjon ved siden av avspasering. Typiske eksempler er innen sjøfart og oljeutvinning. ... Fordi overtid utgjør den delen av arbeidstida som grenser opp mot fritid, får man de problemer med begrepsavgrensning og måling som er nevnt foran." (f.eks. når det gjelder arbeid hjemme).

4.3.3. Imputering av overtid ved indirekte intervju og partielt frafall

Seksjon for statistiske metoder i SSB har utarbeidet en metode for imputering av overtid og overtids-timer i hovedarbeidsforholdet ved indirekte intervju og partielt frafall i AKU ([Notater 2014/13](#)) i stedet for å benytte svarene om dette fra indirekte intervju (svar via familiemedlemmer), som normalt gir lavere datakvalitet enn direkte intervju. For variabelen overt_tot (om intervjuobjektet har jobbet overtid eller ikke i referanseuka) brukes en ikke-stokastisk imputering som baserer seg på en modellert sannsynlighet for å jobbe overtid. For variabelen overt_tot_tim (hvor mange timer vedkommende har

jobbet overtid) brukes en nærmeste naboimputering med predictive mean matching. Følgende variable av betydning for overtidsarbeid inngår i beregningene: alder, kjønn, heltid/deltid, yrke, lederansvar/ikke lederansvar og uketype (om det er innslag av bevegelige helligdager eller fridager i referanseuka).

4.4. Data om fravær

Egne spørsmål om fravær i deler av uka ble tatt inn i AKU i forbindelse med omleggingen i 1996 (tidligere var bare fravær i hele uka kartlagt). Fram til 2006 var disse spørsmålene kun med i 2. kvartalsundersøkelsen, deretter i hvert kvartal (til hele utvalget). For personer med to arbeidsforhold, kartlegges fravær fra begge jobbene hver for seg. Spørsmålene om fravær (og overtid) blir nå stilt før spørsmålet om hvor mange timer man har arbeidet totalt i referanseuka (faktisk arbeidstid). Denne endringen i rekkefølgen av spørsmålene ble gjort for å få bedre kvalitet på data om faktisk arbeidstid og utførte timeverk. Erfaringer fra andre land tilsier at man dermed blir mer oppmerksom på eventuelle avvik fra normalsituasjonen i den aktuelle uka.

Fra 1996 til 2006 ble følgende spørsmål stilt hvis IO hadde arbeidet mindre enn avtalt i referanseuka, *Hva var årsaken til at du arbeidet mindre enn avtalt i uka x.-y.mnd.?* , med mulighet for å krysse av for to svarkategorier. Hvis to årsaker ble det spurt *“Hvor mange av fraværstimene skyldtes x?”* og *Hvor mange av fraværstimene skyldtes y?”*

Hvis IO hadde arbeidet likt med eller mer enn avtalt i referanseuka, stilles spørsmålet *“Var du borte fra arbeidet én eller flere dager i uka x. - y mnd?”* (spm. 41k). Hvis ja, spørres det *“Hvilke årsaker var det til at du var borte fra arbeidet?”* (spm. 42a).

Slik spørsmålssekvensen da var lagt opp, var det ihvertfall én svakhet ved den: For de som hadde arbeidet mindre enn avtalt og oppgir én fraværsgrunn, dvs. de fleste med korttidsfravær, ble fraværets varighet i timer beregnet som differansen mellom avtalt og faktisk arbeidstid. De fikk ikke noe direkte spørsmål om hvor mange timer eller dager de faktisk hadde vært borte. Siden det er mulig å kompensere for del-fravær ved å arbeide ekstra de påfølgende ukedagene, ble noe av det faktiske fraværet skjult i statistikken. På den annen side kan det sies at fraværet på en måte var oppveid ved ekstrainnsats etterpå (forutsatt at disse "ekstra" arbeidstimene ellers ikke ville blitt utført).

Med endringene nevnt ovenfor fra 2006 blir imidlertid alle med fravær i løpet av referanseuka spurt eksplisitt om hvor mange timer/dager det dreier seg om, uten at fraværslengden for noen gruppe må beregnes som differansen mellom avtalt og faktisk arbeidstid. Det kan likevel være et datakvalitetsproblem ved fraværsekvensen også etter denne endringen. Problemet går i korthet ut på at man ikke oppfatter det som fravær når man ikke hadde noen avtale om å være på jobb den aktuelle uka. Dette viser seg ved at de svarer nei på spørsmålet om fravær i deler av uka, men likevel oppgir 0 timer når de spørres om hvor mange timer de har arbeidet. Med det gamle opplegget ble altså fravær kartlagt i ettertid, slik at de med 0 timer fikk spørsmål om fraværårsak (med "arbeidstidsordning" som et nærliggende svaralternativ). Dette gjelder ikke så mange at det får nevneverdige utslag i statistikken, og angår for det meste personer med mer marginal tilknytning til arbeidsmarkedet, f.eks. skoleungdom med mer diffuse arbeidstidsavtaler.

4.5. Data om undersysselsetting

Denne variabelen ble innlemmet i den løpende AKU f.o.m. 2. kvartal 1988.

4.5.1. Definisjon

For å bli definert som undersysselsatt i AKU, må følgende betingelser være oppfylt:

1. Intervjuobjektet (IO) må arbeide deltid (se pkt. 4.2.3.).

2. IO må ønske lengre arbeidstid

Operasjonell definisjon: SYS34a=1 og timetallet i SYS34b>avtalt timetall i SYS27, 29 el. 30.

3. IO må ha forsøkt å få lengre arbeidstid

Operasjonell definisjon: SYS35a = 1

4. IO må kunne starte med økt arbeidstid innen en måned

(dvs. alt. "med en gang" + "innen en måned").

Operasjonell definisjon:

SYS36a = 1 eller SYS36c=1

4.5.2. Datakvalitet

I AKU skal ikke spørsmålene om undersysselsetting stilles ved indirekte intervju, dvs. når et nært familiemedlem svarer på vegne av IO. For å få et bedre estimat på undersysselsetting, må en derfor justere for uoppgitt i disse spørsmålene. Fram til 1. kvartal 1996 var også rene "pilhenvisningsfeil" et utbredt problem og en årsak til partielt frafall (jfr. pkt. 4.5.2.1). Disse feilene bestod i at IO feilaktig ble ledet forbi spørsmål som skulle vært stilt, eventuelt til et spørsmål vedkommende ikke skulle blitt stilt. Dette er imidlertid ikke lenger et problem etter overgangen til data-assistert intervjuing fra 1. kvartal 1996 (med forbehold om mulige feil i programmeringen av spørsmålssekvensene). Hvilke spørsmål intervjueren skal stille etter de innledende spørsmålene, styres maskinelt, gitt svaret på foregående spørsmål.

4.5.2.1. Partielt frafall

Partielt frafall betyr at det for enkelte spørsmål i undersøkelsen ikke foreligger svar fra IO, i all hovedsak fordi disse spørsmålene er av en slik type at de ikke skal stilles ved indirekte intervju. Årsaken er at det kan være vanskelig å svare på vegne av IO i enkelte spørsmål.

En vanlig antakelse er at de med uoppgitte svar fordeler seg på samme måte som de med oppgitte svar. Ved å stratifisere de uoppgitte etter flere variable (alder og kjønn m.v.) får vi utnyttet mer informasjon. Vi imputerer altså en verdi for et kjennemerke ved å ta utgangspunkt i hva personen har svart på andre spørsmål. En slik metode justerer trolig frafallet på en bedre måte enn ved å anta at de med uoppgitt fordeler seg som de med oppgitt, jfr. Notater 93/34.

Vi har valgt å justere for partielt frafall i de tilfellene der andelen uoppgitt er høy. Det gjelder i denne sammenheng følgende spørsmål: SYS34a-b, SYS35a, SYS36a og SYS36c.

4.5.3. Justeringsmetode ved partielt frafall

4.5.3.1. Valg av metode

Hvert IO får tilordnet en sannsynlighet for å være undersysselsatt som er gitt ved andelen undersysselsatte blant de deltidssysselsatte som har besvart spørsmålene. Valg av "oppblåsningsmetode" kan gi store utslag siden et IO representerer ca. 150 personer i et kvartal. Vi trekker et tilfeldig utvalg blant uoppgitte IO og lar de tilfeldig utvalgte beholde hele sin oppblåsningsfaktor.

4.5.3.2. Sannsynligheten for å være undersysselsatt

Når vi skal beregne sannsynligheten for å være undersysselsatt, deler vi de deltidsansatte inn i ulike grupper ut i fra variasjoner i sannsynligheten. Alder er en naturlig variabel, siden undersysselsetting varierer betydelig med alder. I aldersgruppene 15-19 år og 55-74 år er sannsynligheten for å være undersysselsatt mye lavere enn i de mellomliggende aldersgruppene. Også mellom kjønn er det variasjoner: sannsynligheten for å være undersysselsatt er høyere blant menn enn kvinner. Ved justering for partielt frafall vil antall undersysselsatte øke med ca. 10 prosent.

4.5.3.3. Justering for uoppgitt ønsket arbeidstid/tilbud av ukeverk

For undersysselsatte er det naturlig å dele inn etter avtalt arbeidstid, alder og kjønn når en skal gruppere for ønsket arbeidstid. Kvinner ønsker lavere arbeidstid enn menn, også blant de undersysselsatte.

For å sikre at den beregnede ønskede arbeidstida ikke skal bli mindre enn den avtalte, lager vi anslag på hvor mye mer enn avtalt de ønsker å arbeide. Vi gjør dette ved å beregne differansen mellom ønsket og avtalt arbeidstid for de som har oppgitt ønsket arbeidstid. Dette anslaget legges på IOs egen avtalte arbeidstid.

Én gruppe av de med uoppgitt i ønske om arbeidstid må behandles spesielt. Det gjelder de som har uoppgitt også i avtalt arbeidstid. For disse legger vi anslaget (beregnet som ovenfor beskrevet) på deres faktiske arbeidstid. Faktisk arbeidstid er aldri uoppgitt på de endelige filene; vi har et eget program som justerer for uoppgitt i faktisk arbeidstid for å få tilnærmet korrekte nivåfall for utførte timeverk.

4.6. Data om arbeidstidens forlegning

Variablene nevnt nedenfor ble innlemmet i AKU ved omleggingen i 1996, men var med bare i 2. kvartal hvert år fram til og med 2005. Deretter stilles disse spørsmålene til en fjerdedel av utvalget hvert kvartal.

4.6.1. Skift-/turnusarbeid

4.6.1.1. Definisjon

Skift- og turnusarbeid forstås vanligvis som arbeidstidsordninger hvor arbeidstida legges til ulike tider av døgnet i nærmere angitte perioder. Dette regnes som allment kjent, og er verken presisert i selve spørreskjemaet eller i instruksen til intervjuerne.

Før 2006 ble det spurt om man hadde skift- eller turnusarbeid regelmessig eller bare av og til, og i statistikken ble kun regelmessig skift/turnus medregnet. Fra 2006 er imidlertid dette spørsmålet sløyfet, og alle medregnes, med det resultat at tallet på ansatte med skift-/turnusarbeid blir om lag 40 000 (8 prosent) høyere.

4.6.1.2. Datakvalitet

Et problem vedrørende manglende presisering av skift-/turnusarbeid er at personer som f.eks. bare jobber nattevakter, men likevel inngår i en turnusordning, vil kunne svare at de har skift-/turnusarbeid, mens dette ifølge Eurostat skulle vært klassifisert som regelmessig nattarbeid, ikke skift-/turnusarbeid. Dette vil først og fremst være et problem ved sammenligninger med Eurostat, i den grad de enkelte medlemsland faktisk har tatt hensyn til slike distinksjoner i utformingen av sine spørreskjema.

Andelen ansatte med skift- eller turnusarbeid holdt seg ifølge den publiserte statistikken stabil i årene 1996-2000. I 2.kvartal 2001 ble det imidlertid oppdaget en feil i statistikkgrunnlaget for disse årene. I oppblåste tall var det om lag 750.000 ansatte som ikke hadde fått spørsmålet om skift- eller turnusarbeid, mot om lag 12.000 ansatte i 2001. Feilkilden lå i kodingen av det elektroniske spørreskjemaet, dvs. filtrene for hvem som skal få de ulike spørsmålene (respondenter med samme yrkesstatus som sist fikk ikke spørsmålet ved flergangsintervju). Den estimerte andelen med skift- eller turnusarbeid økte betraktelig etter at denne feilen ble rettet opp.

4.6.2. Kvelds-/nattarbeid, lørdags-/søndagsarbeid

4.6.2.1. Definisjoner

Kveldsarbeid er definert som arbeid utført i tidsrommet mellom kl. 18.00 og 22.00. Nattarbeid gjelder tidsrommet 22.00-06.00. Før spørsmålene stilles, presiseres det at det er den avtaleregulerte arbeidstiden det siktes til, og ikke arbeid som mer eller mindre frivillig og sporadisk blir utført utenom ordinær dagtid. For selvstendige er det imidlertid den faktiske praksis som blir kartlagt, og spørsmålene er av den grunn formulert noe annerledes for dem. Lønnstakere får følgende spørsmål: "Må du utføre deler av ditt arbeid på kveldstid, dvs. mellom kl. 18 og 22?" Hvis ja: "Hvor ofte har du kveldsarbeid i løpet av en 4-ukers-periode? Vil du anslå det til over eller under halvparten av arbeidsdagene?" Tilsvarende spørsmål stilles når det gjelder nattarbeid.

Som for kvelds- og nattarbeid presiseres det i intervjuet (overfor lønnstakere) at det er den *avtale-regulerte* arbeidstiden det siktes til også i forbindelse med lørdags- og søndagsarbeid. Om den ansatte på eget initiativ velger å utføre arbeid til slike tider, f.eks. pga. “personlig interesse” eller “hardt arbeidspress”, skal det ikke oppgis her, bare hvis det er nedfelt i kontrakten eller arbeidsavtalen. Videre kartlegges det hvor ofte IO eventuelt har lørdags- eller søndagsarbeid, hvor vi følger Eurostats skille mellom 1 og 2-4 lørdager/søndager i løpet av en 4-ukers-periode.

For sysselsatte med to arbeidsforhold blir slike arbeidstidsordninger registrert for hoved- og biarbeidsforholdet hver for seg.

I publiseringen av resultatene ang. arbeidstidens forlegning har vi hittil valgt å holde oss til dem som *regelmessig* utfører arbeid utenom ordinær dagtid.

4.6.2.2. Datakvalitet

Når spørsmålene er formulert såpass knapt som de er, uten noen oppfølgende spørsmål for å presisere nærmere hva vi er ute etter, må vi regne med at en del svarer at de utfører arbeid på f.eks. kveldstid selv om det formelt sett ikke er en del av arbeidsavtalen, og følgelig skulle falle utenom begrepet “kveldsarbeid” slik det er definert i AKU. En del personer tar som kjent med seg arbeidsoppgaver hjem for å rekke over alt i rimelig tid, gjerne istedenfor å jobbe overtid på arbeidsplassen. En annen sak er at en del av det arbeidet som tas med hjem, ligger i grenseland for hva som skal regnes for inntektsgivende arbeid (f.eks. lesing av tidsskrifter, fagblad o.l.).

For disse spørsmålene om ulike arbeidstidsordninger ble det i 2. kvartal 2001 oppdaget en tilsvarende feil for årene 1996-1999 som den vi har beskrevet i pkt. 4.6.1.2. angående skift-/turnusarbeid. I oppblåste tall var det om lag 100.000 sysselsatte personer som ikke hadde fått spørsmålene om kvelds- og nattarbeid mv. Også i dette tilfellet lå feilen i programmeringen av flergangsversjonen av det elektroniske spørreskjemaet. I motsetning til variabelen skift-/turnusarbeid ble imidlertid ikke den estimerte *andelen* som har disse arbeidstidsordningene påvirket av denne feilen.

4.7. Data om biarbeidsforhold

Etter omleggingen av AKU fra 2. kvartal 1988 kartlegges også omfanget av biarbeidsforhold (ekstrajobber) blant de yrkesaktive hvert kvartal. Vi har funnet det hensiktsmessig å ha separate spørsmålssekvenser for intervjuobjekter (IO) med bare ett arbeidsforhold og for IO med flere arbeidsforhold, selv om sekvensene langt på vei gjelder de samme opplysningene. Det er særlig spørsmålene om arbeidstid som må utformes noe ulikt for dem med ett og dem med flere arbeidsforhold.

4.7.1. Presisering av begrepet

I instruksene til intervjuerne er det presisert at IO som er lønnstakere må ha separate avtaler for hvert arbeidsforhold for å bli klassifisert som IO med flere arbeidsforhold. For eksempel vil en lærer, ansatt av kommunen, med avtale om å undervise ved flere skoler, ha bare ett arbeidsforhold. Men hvis læreren i tillegg har en vaskejobb på en av skolene (dvs. et annet yrke), har han flere arbeidsforhold, selv om kommunen er arbeidsgiver også i denne jobben.

Selvstendige med oppdrag for flere kunder i referanseuka har bare ett arbeidsforhold så lenge det dreier seg om samme type næringsvirksomhet. Eksempler her kan være revisorer, privatpraktiserende advokater og byggmestere.

4.7.2. Kjennermerker

På samme måte som for hovedarbeidsforholdet samles det for biarbeidsforholdet inn opplysninger om næring, yrke (fra 1996), yrkesstatus, avtalt og faktisk arbeidstid.

4.8. Kursdeltakelse

Fra 2003 stilles det spørsmål om deltakelse på kurs, seminarer, konferanser og lignende siste 4 uker hvor formålet har vært opplæring. Også i årene 1996-2002 var det noen lignende spørsmål i AKU, men da direkte relatert til det som kunne ha betydning for nåværende eller framtidig jobb, og tallene som ble publisert gjaldt bare kurs som de ansatte mottok lønn for å delta i. Dessuten ble spørsmålene kun stilt i 2. kvartalsundersøkelsen, mens de nå stilles hvert kvartal.

4.9. Tidligere arbeidsforhold og varighet av nåværende arbeidsforhold

Disse variablene ble innlemmet i AKU i 1996, og var med i 2. kvartal hvert år til og med 2005. Etter omleggingen i 2006 er de med hvert kvartal (men spørsmålet om grunnen til å slutte i forrige jobb mv. stilles kun til en fjerdedel av utvalget).

Ikke-sysselsatte spørres om de tidligere har hatt noe inntektsgivende arbeid (bortsett fra feriejobber). Det kartlegges også når dette var (år/måned). For arbeidsforhold inntil 8 år siden, spørres det om viktigste grunn til at de sluttet i denne jobben, med følgende svaralternativer:

- 0 BLE OPPSAGT/PERMITTERT, BEDRIFTEN NEDLAGT, MANGEL PÅ OPPDRAG
- 1 ARBEIDET VAR MIDLERTIDIG, TIDSBEGRENSET
- 2 OMSORG FOR BARN ELLER PLEIE AV ANDRE PERSONER
- 3 ANDRE PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE FORHOLD
- 4 EGEN SYKDOM ELLER UFØRHET
- 5 SKOLEGANG ELLER STUDIER
- 6 BLE FØRTIDSPENSJONERT
- 7 ALDERSPENSJONERT
- 8 VERNEPLIKT ELLER SIVILTJENESTE
- 9 ANNET

Videre kartlegges yrkesstatus (lønnstaker, selvstendig, familiemedlem), næring og yrke i dette arbeidsforholdet.

Sysselsatte spørres om når de begynte i nåværende arbeidsforhold (år/måned). De som har en *midlertidig* ansettelse, spørres også om når dette ansettelsesforholdet skal være *avsluttet*, slik at det for denne gruppa lar seg gjøre å beregne den totale varigheten (gitt at sluttidspunktet er bestemt).

4.10. Søking etter en annen jobb

Denne variabelen ble innlemmet i AKU i 1996, og var med i 2. kvartal hvert år til og med 2005. Etter omleggingen i 2006 er den med hvert kvartal (til hele utvalget). Alle sysselsatte stilles spørsmålet "Ser du deg om etter en annen jobb?" Hvis bekreftende svar, stilles det noen oppfølgende spørsmål om søkemåte, hvor lenge man har søkt, om man ønsker jobb som ansatt eller som selvstendig næringsdrivende, og om man ønsker en deltids- eller en heltidsjobb. I tillegg spørres en fjerdedel av utvalget om *grunnen* til at man ser seg om etter et annet arbeid, med følgende svaralternativ:

- 1 RISIKO FOR Å MISTE NÅVÆRENDE JOBB
- 2 NÅVÆRENDE JOBB ER MIDLERTIDIG
- 3 SØKER EN EKSTRA JOBB
- 4 SØKER EN JOBB MED LENGRE ARBEIDSTID ENN NÅVÆRENDE JOBB
- 5 SØKER EN JOBB MED KORTERE ARBEIDSTID ENN NÅVÆRENDE JOBB
- 6 ØNSKER BEDRE ARBEIDSFORHOLD (LØNN, ARBEIDS- ELLER REISETID, JOBBINNHOLD)
- 7 HAR NETTOPP AVSLUTTET EN UTDANNING
- 8 SKAL FLYTTE
- 9 ANDRE GRUNNER

4.11. Nye variable fra 2006

Som en følge av krav fra Eurostat (EUs statistikkbyrå) ble det også innlemmet noen nye spørsmål i den norske AKU fra 2006. Det gjelder ledelsesoppgaver¹, bruk av den offentlige arbeidsformidling, om man er ansatt via et vikarbyrå², grunn til å arbeide deltid (istedenfor heltid), om man ønsker endret arbeidstid (ikke bare om man ønsker lengre arbeidstid, som er blitt kartlagt siden 2. kvartal 1988, men også om man ønsker kortere arbeidstid), hvordan man eventuelt ønsker å få seg lengre arbeidstid, og behov for tilsyns- eller pleieordninger for barn eller andre familiemedlemmer.

---

¹ Pga flergangsspørsmål har ikke alle ansatte fått spørsmål om ledelsesoppgaver. Kjennermerket kan derfor ikke brukes før i 2008.

² En del av de som er formidlet via vikarbyrå er ikke blitt registrert i denne variabelen.

Litteratur

Bø, Tor Petter og Inger Håland: *Dokumentasjon av arbeidskraftundersøkelsen (AKU)*. Notater 2002/24, Statistisk sentralbyrå.

Heldal, Johan: *Kalibrering av AKU. Dokumentasjon av metode og program*. Notater 2000/7, Statistisk sentralbyrå.

Hobæk, Tone: *Justering av partielt frafall i arbeidskraftundersøkelsene (AKU)*. Notater 1993/34, Statistisk sentralbyrå.

Jentoft, Susie og Anna-Karin Mevik: *Arbeidskraftundersøkelsen. Imputering av overtid ved indirekte intervju*. Notater 2014/13, Statistisk sentralbyrå.

Rafat, Dina: *Analyse av sammenheng mellom ektefellers sysselsetting i en familie*. Notater 2002/35, Statistisk sentralbyrå.

Thomsen, Ib og Ole Villund: *Nonresponse in the Norwegian labour force survey (LFS). Using administrative information to describe trends*. Documents 2012/54, Statistisk sentralbyrå.

Thomsen, Ib og Ole Villund: *“Using Register Data to Evaluate the Effects of Proxy Interviews in the Norwegian Labour Force Survey.”* Journal of Official Statistics, Vol.27, No.1, 2011. pp. 87–98.

Vedø, Anne og Dina Rafat: *Sammenligning av utvalgsplaner i AKU*. Notater 2003/56, Statistisk sentralbyrå.

Villund, Ole: *Undersøkelser om frafall og sysselsetting etter innvandringsbakgrunn i Arbeidskraftundersøkelsen*. Notater 2007/34, Statistisk sentralbyrå.

Villund, Ole: *Forsøk med imputering av utførte timeverk i Arbeidskraftundersøkelsen*. Notater 2006/65, Statistisk sentralbyrå.

Villund, Ole: *Klassifisering ved hjelp av tekst – noen resultater fra yrkeskodingen i Arbeidskraftundersøkelsen*. Notater 2006/10, Statistisk sentralbyrå.

Villund, Ole: *Alder i AKU – endring av definisjoner og trekkegrunnlag*. Notater 2005/44

Villund, Ole: *Arbeidsmarkedsstatistikk for innvandrere, basert på Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Utvikling av et nytt beregningsopplegg*. Rapporter 2012/33, Statistisk sentralbyrå.

Zhang, Li-Chun: *Dokumentasjonsrapport: Den nye estimeringsmetoden for Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Fylkesvis kalibrering med landsetterstratifiserte vektorer som startverdier*. Notater 1998/1, Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg A: Spørreskjema i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) fra 2006

- * = Spørsmål som ikke skal gå til hele utvalget, men bare til til utvalgte puljer hvert kvartal: IO som deltar i AKU for 1. og 8. gang (strukturvariable). Spørsmål uten stjerne er kjernevariable, og går til hele utvalget hvert kvartal.
- # = Spørsmål som ikke skal stilles ved indirekte intervju, dvs. når andre familiemedlemmer svarer på vegne av IO.
- IO = Intervjuobjekt (respondent)
- Tekst i BLOKKSKRIFT leses ikke opp for IO.

INNL1 Hadde du noe inntektsgivende arbeid i uka 2.-8. januar 2006?

Vi er interessert i alt arbeid, selv om det bare dreide seg om noen få timer.

- 1 JA → INNL5a
2 NEI → INNL2

INNL2 Selv om du ikke utførte noe inntektsgivende arbeid i uka 2.-8. januar, hadde du et arbeid denne uka som du var midlertidig borte fra ?

- 1 JA → INNL5b
2 NEI → INNL3

INNL3 Er du selv, eller noen i din husholdning, selvstendig næringsdrivende (f.eks. gårdbruker eller eier av egen butikk eller verksted) ?

- 1 JA → INNL4
2 NEI → Til sekvensen for ikke-sysselsatte (spm. ISY61)

INNL4 Utførte du noe arbeid uten avtalt lønn i denne virksomheten i uka 2.-8. januar?

- 1 JA → SYS6
2 NEI → Til sekvensen for ikke-sysselsatte (spm. ISY61)

INNL5a Hadde du mer enn ett arbeidsforhold i uka 2.-8. januar? Vi tenker her f.eks. på en ekstrajobb eller arbeid i en familiebedrift. Regn også med arbeid som du eventuelt var midlertidig borte fra.

- 1 JA → spørsmålssekvens for flere arbeidsforhold (ikke gjengitt her)
2 NEI → SYS6

INNL5b Hadde du mer enn ett arbeidsforhold som du var midlertidig borte fra denne uka?

- 1 JA → spørsmålssekvens for flere arbeidsforhold (ikke gjengitt her)
2 NEI → SYS6

SYSSELSATTE MED BARE ETT ARBEIDSFORHOLD

SYS6. Arbeidet du som ansatt, som selvstendig eller som familiemedlem uten avtalt lønn ?

- 1 ANSATT/FRILANSER → SYS7a (ansatt)
2 SELVSTENDIG → SYS7b (selvst)
3 FAMILIEMEDLEM → SYS7b (selvst)

Instruks: "Frilansere" kan ha kontrakter med flere arbeidsgivere samtidig, og motta lønn fra disse, men uten å ha et ansettelsesforhold i vanlig forstand. I skattemessig sammenheng behandles de likevel som ansatte (lønns-takere), og skal kodes som ansatte også i AKU.

SYS7a (ansatt) Hva er navnet på din arbeidsgiver? Hvis arbeidsgiver har flere bedrifter, ønsker vi navnet på den bedriften som du selv er tilknyttet. _____

Instruks: Hvis IO er ansatt via et vikarbyrå eller utleiefirma (bemanningsselskap), er det navnet på dette som skal oppgis her, ikke den bedriften IO var utleid til i referanseuka.

SYS7b (selvst) Hva er navnet på bedriften? _____

SYS8a. Hva er gate- eller veiadressen til bedriften? _____

HVIS IO IKKE VET: **SYS8b.** Har du et postboksnummer til bedriften? _____

SYS8c. Hva heter poststedet eller kommunen hvor bedriften ligger? _____

SYS9. Hva slags virksomhet drives i bedriften?

VIRKSOMHETENS ART: _____

Egen avkryssingsboks: VIKARBYRÅ/BEMANNINGSSKAP/UTLEIE AV ARBEIDSKRAFT

Filter: Til ansatte (kode 1 i spm. SYS6):

SYS10. Er det et personlig eid firma, et aksjeselskap, en organisasjon, eller en kommunal, fylkeskommunal eller statlig forvaltning?

1	PERSONLIG EID
2	AKSJESELSKAP, ORGANISASJON, E.L.
3	KOMMUNAL
4	FYLKESKOMMUNAL
5	STATLIG

Instruks:

- Hvis IO er ansatt via et vikarbyrå eller utleiefirma (bemanningsselskap), er det eieformen til dette som skal oppgis her.
- Hvis svaret på spm. SYS10 klart framgår av tidligere svar, kryss av uten å stille spørsmålet.

Filter: Til alle sysselsatte:

SYS11a. Har du arbeidet sammenhengende i denne bedriften i over ett år?

1	JA
2	NEI

SYS11b. I hvilket år begynte du i denne bedriften?

ÅR __

Hvis JA i SYS11a → SYS12 (ellers SYS11c)

SYS11c. Husker du også i hvilken måned? MÅNED: __
__ HUSKER IKKE

Ansatte (kode 1 i spm. SYS6) → **SYS12**

Selvstendige/familiearbeidere (kode 2 el. 3 i spm. SYS6) → **SYS20a (yrke)**

SYS12. Har du fast eller midlertidig ansettelse?

Instruks: Med midlertidig ansettelse menes at den er tidsbegrenset.

1	FAST, IKKE TIDSBEGRENSET	→	SYS20a (yrke) , evt. SYS16
2	MIDLERTIDIG	→	SYS13
3	VET IKKE	→	SYS14a

SYS13. Selv om du nå er i en midlertidig stilling, har du permisjon fra en annen fast stilling?

1	JA
2	NEI

SYS14a. Er du ...

1	på et arbeidsmarkedstiltak	→	SYS14b
2	i et engasjement eller prosjektansatt	→	SYS15a
3	ekstrahjelp (TIMELØNNET, SESONGARBEIDER)	→	SYS15a
4	vikar	→	SYS15a
5	lærling eller praktikant (STIPENDIAT)	→	SYS15a-b , deretter SYS20a (yrke)
6	eller noe annet	→	SYS15a
7	PRØVETID	→	SYS15a

Instruks: IO som oppgir at de bare tilkalles ved behov, avkrysses under kode 3 el. 4, avhengig av IOs svar.

SYS14b. Hva slags arbeidsmarkedstiltak er dette?

- Oppdatert liste over ulike navn på tiltak for avkryssing. Tiltakene er på forhånd gruppert som henholdsvis sysselsettings- og kvalifiseringstiltak, som et filter for den videre gangen i skjemaet, jf. pilhenvisninger i SYS14c (spm. SYS14c stilles bare til IO som oppgir et tiltak som ikke står oppført på lista, eller som er usikker/vet ikke)

- ANNET, SPESIFISER _____ → SYS14c
 - USIKKER/VET IKKE → SYS14c

SYS14c. Er det et kvalifiseringstiltak eller et sysselsettingstiltak?

- 1 KVALIFISERINGSTILTAK → sekvensen om arbeidssøking (ISY74e)
 2 SYSSELSETTINGSTILTAK → SYS15a-b, deretter SYS20a (yrke)
 3 USIKKER/VET IKKE → SYS15a-b, deretter SYS20a (yrke)

SYS15a. Hvilket år skal dette ansettelsesforholdet være avsluttet? ÅR: _ _ _ _

SKRIV 0 HVIS SLUTTDATOEN IKKE ER FASTLAGT

SYS15b. Og i hvilken måned i år xxxx skal ansettelsesforholdet være avsluttet? MÅNED: _ _*** # SYS15c. Ønsker du fast ansettelse i stedet for midlertidig?**

- 1 JA → SYS15d
 2 NEI → SYS20a (yrke), evt. SYS16

* # SYS15d. Har du forsøkt å få fast ansettelse?

- 1 JA
 2 NEI
 3 IKKE AKTUELT

Filter: Til IO avkrysset for "VIKARBYRÅ" i spm. SYS9:

SYS16. Var du utleid til en annen bedrift i uka 2. - 8. januar?

- 1 JA → SYS17
 2 NEI, VAR IKKE UMLEID DEN UKA → SYS20c (yrke)
 3 NEI, JOBBER I ADMINISTRASJONEN I VIKARBYRÅET → SYS20a (yrke)

Instruks: Spm. SYS16 går til alle ansatte i vikarbyråer o.l., både de som jobber i selve administrasjonen (og ikke leies ut), og de som leies ut til andre bedrifter som vikarer eller ekstrahjelp.

SYS17. Hva var navnet på den bedriften som du var utleid til? _____**SYS18a. Hva er gate- eller veiadressen til bedriften? _____**

HVIS IO IKKE VET: SYS18b. Har du et postboksnr. til bedriften? _____

SYS18c. Hva heter poststedet eller kommunen hvor bedriften ligger? _____**SYS19. Hva slags virksomhet drives i denne bedriften?**

VIRKSOMHETENS ART: _____ → SYS20b

Filter: Til alle sysselsatte, ekskl. IO i vikarbyrå med kode 1 el. 2 i spm. SYS16:

SYS20a. Hva er ditt yrke i denne bedriften? _____ → SYS21a

Filter: Til IO i vikarbyrå som var utleid i ref.uka, dvs. kode 1 i spm. SYS16:

SYS20b. Hva var ditt yrke i den bedriften du var utleid til? _____ → SYS21b

Filter: Til IO i vikarbyrå som ikke var utleid i ref.uka, dvs. kode 2 i spm. SYS16:

SYS20c. Hva var ditt yrke i den bedriften du sist var utleid til? _____ → SYS21c

Filter: Til alle sysselsatte, ekskl. IO i vikarbyrå med kode 1 el. 2 i spm. SYS6:

SYS21a. Hva er dine viktigste arbeidsoppgaver? _____ → SYS22a

Filter: Til IO i vikarbyrå med kode 1 i spm. SYS16:

SYS21b. Hva var dine viktigste arbeidsoppgaver? _____ → SYS22b

Filter: Til IO i vikarbyrå med kode 2 i spm. SYS16:

SYS21c. Hva var dine viktigste arbeidsoppgaver i den bedriften du sist var utleid til? _____ →SYS22b

Filter: Til ansatte (kode 1 i spm.SYS6) ekskl. IO med kode 1, 3 el. 5 i spm.SYS14a, og ekskl. IO i vikarbyrå med kode 1 el. 2 i spm.SYS16:

SYS22a. Inngår det i dine arbeidsoppgaver å lede andres arbeid?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til IO i vikarbyrå med kode 1 el. 2 i spm. SYS16:

SYS22b. Inngikk det i dine arbeidsoppgaver å lede andres arbeid?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til selvstendige (kode 2 i spm. SYS6):

SYS23. Hadde du noen ansatte, bortsett fra eventuell hjelp fra familiemedlemmer?

- 1 JA, HADDE ANSATTE → SYS24a
- 2 NEI → SYS30

Filter: Til selvstendige m/ansatte (kode 1 i spm. SYS23) og til alle ansatte (kode 1 i spm. SYS6):

SYS24a. Hvor mange personer er sysselsatt ved den bedriften hvor du arbeider?

- 1 1-10 → **SYS24b. Kan du oppgi det presise antallet sysselsatte? _____**
- 2 11-19
- 3 20-49
- 4 50-99
- 5 100-199
- 6 200 ELLER FLERE

VET IKKE → **SYS24c. Er det over 10 sysselsatte ved bedriften?**

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til ansatte (kode 1 i spm. SYS6) som begynte i jobben i løpet av de siste 12 mndr., jfr. spm. SYS11a-c, ekskl. IO på arbeidsmarkedstiltak (kode 1 i SYS14a) og ansatte utleid fra et vikarbyrå (kode 1 i spm. SYS16):

* SYS25. Brukte du på noen måte NAVs tjenester da du fant din nåværende jobb?

- 1 JA
- 2 NEI

Instruks: Bruk av NAVs tjenester omfatter direkte kontakt med etatens ansatte eller bruk av deres internetsider i søkingen etter jobb. Deltakelse på opplærings tiltak eller lignende skal ikke medregnes.

Filter: Til alle ansatte, dvs. kode 1 i spm. SYS6 (andre til spm. SYS30):

Nå kommer først noen spørsmål om avtalt arbeidstid. Seinere vil vi også spørre hvor mye du faktisk har arbeidet.

SYS26a. Hva slags avtale om arbeidstid har du i denne jobben? Jeg nevner tre alternativ. Har du...

- 1 avtale om samme timetall fra uke til uke, herunder fleksitid, eller → SYS27
- 2 avtale om varierende timetall fra uke til uke, eller → SYS28
- 3 ingen avtale om arbeidstid → SYS30
- 4 BARE ET TILFELDIG ARBEIDSFORHOLD DEN UKA → Se vedlegg
- 5 TILKALLES BARE VED BEHOV → Se vedlegg

Egne formuleringer for IO i vikarbyrå:

Filter: Til IO i vikarbyrå med kode 1 i spm. SYS16:

SYS26b. Hva slags avtale om arbeidstid hadde du i den bedriften du var utleid til? osv.

Filter: Til IO i vikarbyrå med kode 2 i spm. SYS16:

SYS26c. Hva slags avtale om arbeidstid hadde du i den bedriften du sist var utleid til? osv.

SYS27. Hva er din avtalte arbeidstid? TIMER MIN. - Til avkryssing i SYS31

SYS28. Hva var din avtalte arbeidstid for uka 2.-8. januar? TIMER MIN. → SYS29

SYS29.	Hva er gjennomsnittet av din avtalte arbeidstid pr. uke?	TIMER	MIN.	- Til avkryssing i SYS31
SYS30.	Hva er din gjennomsnittlige arbeidstid pr. uke?	TIMER	MIN.	- Til avkryssing i SYS31

Instruks: For IO som var utleid til flere bedrifter i referanseuka, er vi ute etter **samlet** arbeidstid.

SYS31. MASKINELL AVKRYSSING AV ARBEIDSTID PR. UKE FRA SPM.SYS27 el.SYS29 el.SYS30:

1	1-31 TIMER	→	SYS33a
2	32-36 TIMER	→	SYS32
3	37 TIMER OG OVER	→	SYS34a

HVIS 0 TIMER I SPM. SYS27, SYS29 EL. SYS30 → Se vedlegg (ang. tilfeldige arbeidsforhold)

SYS32. Er dette heltids- eller deltidsarbeid?

1	HELTID	→	SYS34a
2	DELTID	→	SYS33a
3	USIKKER/VET IKKE	→	SYS34a

Filter: Til alle deltidssysselsatte (kode 1 i SYS31 el. kode 2 i spm. SYS32):

* # **SYS33a. Hva er den viktigste grunnen til at du arbeider deltid, og ikke heltid?**

1	SKOLEGANG/STUDIER
2	EGEN SYKDOM, UFØRHET
3	OMSORG FOR EGNE BARN
4	OMSORG FOR ANDRE PLEIETRENGENDE (VOKSNE SLEKTNINGER)
5	OMSORG BÅDE FOR EGNE BARN OG ANDRE PLEIETRENGENDE
6	ANDRE PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE GRUNNER
7	KUNNE IKKE FÅ HELTIDSARBEID
8	ARBEIDET ER FOR KREVENDE/BELASTENDE
9	ANDRE GRUNNER

Filter: Til IO med kode 3 i spm. SYS33a:

* # **SYS33b. Ville du arbeidet heltid om du var sikret tilfredsstillende barnetilsyn?**

1	JA
2	NEI

Filter: Til IO med kode 4 i spm. SYS33a:

* # **SYS33c. Ville du arbeidet heltid om du var sikret en tilfredsstillende pleie- eller tilsynsordning?**

1	JA
2	NEI

Filter: Til IO med kode 5 i spm. SYS33a:

* # **SYS33d. Ville du arbeidet heltid om du var sikret tilfredsstillende pleie- og tilsynsordninger?**

1	JA
2	NEI

Filter: Til alle sysselsatte:

SYS34a. Ønsker du en annen avtalt/gjennomsnittlig arbeidstid enn xx timer pr. uke, under forutsetning av at inntekten endres tilsvarende?

1	JA	→	SYS34b
2	NEI	→	fAr1

Timetallet som skal inn i spm.SYS34a hentes fra spm. SYS27 (hvis samme timetall fra uke til uke), el. SYS29 (hvis varierende timetall fra uke til uke) el. SYS30 (hvis ingen avtale, inkl. selvst/fam.arb). Betegnelsen "avtalt" brukes hvis timetall fra spm. SYS27 el. SYS29, og betegnelsen "gjennomsnittlig" hvis timetall fra spm. SYS30.

Filter: Til IO med kode 1 i spm. SYS34a:

SYS34b. Hvor mange timer pr. uke ønsker du i alt som avtalt/gjennomsnittlig arbeidstid?

... TIMER PR. UKE

Det beregnes maskinelt om IO ønsker lengre eller kortere arbeidstid.

IO som ønsker **lengre** arbeidstid → spm. SYS34c (SYS35a for 2.-7. gangs IO)

IO som ønsker **kortere** arbeidstid → spm. om faktisk arbeidstid (far1)

* # SYS34c. Hvordan kunne du tenke deg å få lengre arbeidstid?

- 1 Ved å arbeide mer i nåværende jobb
- 2 Ved å skifte jobb, eller
- 3 Ved en ekstrajobb

(med mulighet for å krysse av i flere alternativer)

Instruks: Alternativ 2 "Ved å skifte jobb" inkluderer også skifte av jobb hos nåværende arbeidsgiver.

 # SYS35a. Har du forsøkt å få lengre arbeidstid?

- 1 JA → **SYS35b**
- 2 NEI → **SYS36a**

* # SYS35b. På hvilke måter har du forsøkt å få mer arbeid de siste 4 ukene?

- 01 FORSØKT I NÅVÆRENDE ARBEIDSFORHOLD
- 02 KONTAKTET NAV (ARBEIDSKONTORET) FOR Å FÅ JOBB
- 03 KONTAKTET VIKARBYRÅ/PRIVAT ARBEIDSFORMIDLING
- 04 KONTAKTET MULIG ARBEIDSGIVER
- 05 KONTAKTET VENNER, SLEKTNINGER, FAGFORENINGER OSV.
- 06 SVART PÅ ANNONSE, ANNONSERT SELV
- 07 LEST ANNONSER
- 08 GJENNOMFØRTE EN TEST, INTERVJU ELLER LIGNENDE
- 09 VENTER PÅ SVAR PÅ SØKNAD
- 10 VENTER PÅ TILBUD FRA NAV
- 11 HAR SØKT ETTER BEDRIFTSLOKALER, TOMT, UTSTYR
- 12 HAR SØKT OM TILLATELSE, LISENSER, LÅN, ETABLERINGSSTØTTE
- 13 ANDRE MÅTER
- 14 HAR IKKE GJORT NOE (SISTE 4 UKER)

(med mulighet for å krysse av i flere alternativer)

 # SYS36a. Kunne du ha startet med økt arbeidstid i uka 2. - 8. januar eller de neste to ukene?

- 1 JA → **fAr1**
- 2 NEI → **SYS36b** (SYS36c for 2.-7.gangs IO)

Instruks: Her siktes det til perioden fra og med referanseuka til og med de to påfølgende ukene.

* # SYS36b. Hvorfor kan du ikke begynne med lengre arbeidstid i løpet av de første to ukene?

- 1 MÅ FØRST AVSLUTTE SKOLEGANG ELLER STUDIER
- 2 MÅ FØRST AVSLUTTE VERNEPLIKT- ELLER SIVILTJENESTE
- 3 PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE ÅRSAKER (INKL. SVANGERSKAP)
- 4 EGEN SYKDOM ELLER SKADE
- 5 OPPSIGELSESTID
- 6 ANDRE GRUNNER

 # SYS36c. Når kunne du ha startet med økt arbeidstid?

- 1 OM 3-4 UKER
- 2 OM 5-8 UKER/1-2 MÅNEDER
- 3 OM 3-4 MÅNEDER
- 4 OM 5 MÅNEDER ELLER SEINERE
- 5 VET IKKE

Fravær

Før det stilles spørsmål om eventuelt fravær fra arbeid, leses den avtalte arbeidstiden opp for IO.
- Fire alternative formuleringer basert på svarene i spm.SYS26:

For IO med avtale om samme timetall fra uke til uke (alt.1 i spm. SYS26, og timetall fra spm.SYS27):

Du har oppgitt at du har en avtalt arbeidstid på xx timer og yy minutter i uka. Nå vil vi stille noen spørsmål om fravær i uka 2.-8. januar.

For IO med avtale om varierende timetall fra uke til uke (alt. 2 i spm. SYS26) og avtalt arbeidstid for referanseuka større enn 0 i spm. SYS28 (IO med 0 timer i spm. SYS28 går til spm.far3_1a om fraværlengde):

Du har oppgitt at du hadde en avtalt arbeidstid på xx timer og yy minutter for uka 2.-8. januar. Nå vil vi stille noen spørsmål om fravær den uka.

For IO uten avtale om arbeidstid (alt.3): (timetallet hentes fra spm.SYS30)

Du har oppgitt at du har en gjennomsnittlig arbeidstid på xx timer og yy minutter i uka. Nå vil vi stille noen spørsmål om fravær i uka 2.-8. januar.

For IO som bare hadde et tilfeldig arbeidsforhold: Gå til far11 (faktisk arbeidstid), jf. vedlegg.

(Spm.INNL2 brukes som filter: Hvis ja i spmINNL.2, gå rett til far3_1a.)

fAr1 Var du noe borte fra arbeidet pga. ferie, sykdom eller lignende i den uka?

Dersom bevegelige helligdager forekommer i referanseuka omformuleres spørsmålet:

fAr1 Var du noe borte fra arbeidet pga. ferie, sykdom og lignende i den uka? Husk på at det var offentlig fridag i denne uka.

1	JA	→ fAr2
2	NEI	→ hvis spmSYS6=1 og SYS26=1,2 gå til far 7, andre gå til far11

fAr2 Var du borte hele uka eller bare deler av uka?

1	JA HELE UKA	→ fAr3_1a - borte hele uka
2	JA DELER AV UKA	→ fAr3_2a - borte deler av uka

Filter: Til IO som var borte hele uka (midlertidig fraværende):

fAr3_1a Hvor mange uker har du sammenhengende vært borte fra arbeidet til og med uka 2.-8.januar? _____ lengden i uker

fAr3_1b Hvorfor var du borte fra arbeidet i uka 2.-8.januar?

(FLERE SVARKODER MULIG)

01	FERIE
02	EGEN SYKDOM ELLER SKADE
03	SYKDOM I HJEMMET
04	FØDSELSPERMISJON/SVANGERSKAPSPERMISJON
05	PERMISJON PGA. BARNEOMSORG
06	PERMISJON PGA. ANDRE PERSONLIGE FORHOLD
07	AVSPASERING/FLEKSIBEL ARBEIDSTID
08	ARBEIDSTIDSORDNING
09	UTDANNING ELLER OPPLÆRING
10	HELLIGDAG, ALMINNELIG FRIDAG
11	ARBEIDSKONFLIKT
12	DÅRLIG VÆR
13	ARBEIDSSSTANS PGA. TEKNISKE FORHOLD
14	UFRIVILLIG PERMITTERT
15	SKAL BEGYNNE I EN NY JOBB SEINERE
16	SLUTTET I JOBB UTEN Å BEGYNNE I NY
17	HADDE IKKE OPPDRAG
18	ANDRE GRUNNER

Instruks: Alternativ 4 fødselspermisjon/svangerskapspermisjon gjelder den lovbestemte permisjonsordningen på 43 uker med full lønnskompensasjon, eller 53 uker med 80% lønn. Alternativ 5 gjelder permisjon utover dette.

Hvis flere årsaker (max 4) i **spm.fAr3_1b**:

fAr3ba Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.x?

_____ TIMER

fAr3bb Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.y?

_____ TIMER

fAr3bc Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.z?

_____ TIMER

fAr3bd Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.æ?

_____ TIMER

Hvis far3_1b=02,04,14 og far3_1a > 52 uker	→	far5 (spørsmål om lønn)
Hvis far3_1b=02,04,14 og far3_1a < 53 uker	→	far10 (spørsmål om fleksibel arbeidstid)
Hvis andre årsaker enn 02,04,14 og far3_1a>13 uker	→	far5 (spørsmål om lønn)
Hvis andre årsaker enn 02,04,14 og far3_1a<14 uker	→	far10 (spørsmål om fleksibel arbeidstid)

Filter: Til IO som var borte deler av uka og jobber heltid og har fast eller ingen avtale om arbeidstid (spm.SYS26=1 eller 3) eller timer oppgitt i spm.SYS30:

fAr3_2a Hvor mange timer var du borte fra arbeidet?

_____ TIMER OG MINUTTER

Instruks: Hvis IO oppgir dager, omregnes til timer i samarbeid med IO:

Filter: Til IO som var borte deler av uka og jobber heltid og har variabel arbeidstid (spm.SYS26=2), og til IO som var borte deler av uka og jobber deltid:

fAr3_2a Hvor mange timer var du borte fra arbeidet? Ikke regn med dager eller timer du ikke skulle være på jobb ifølge arbeidsavtalen.

_____ TIMER OG MINUTTER

fAr3_2b Hvorfor var du borte fra arbeidet deler av denne uka?

(FLERE SVARKODER MULIG)

01	FERIE
02	EGEN SYKDOM ELLER SKADE
03	SYKDOM I HJEMMET
04	FØDSELSPERMISJON/SVANGERSKAPSPERMISJON
05	PERMISJON PGA. BARNEOMSORG
06	PERMISJON PGA. ANDRE PERSONLIGE FORHOLD
07	AVSPASERING/FLEKSIBEL ARBEIDSTID
08	ARBEIDSTIDSORDNING
09	UTDANNING ELLER OPPLÆRING
10	HELLIGDAG, ALMINNELIG FRIDAG
11	ARBEIDSKONFLIKT
12	DÅRLIG VÆR
13	ARBEIDSSTANS PGA. TEKNISKE FORHOLD
14	UFRIVILLIG PERMITTERT
15	SKAL BEGYNNE I EN NY JOBB SEINERE
16	SLUTTET I JOBB UTEN Å BEGYNNE I NY
17	HADDE IKKE OPPDRAG
18	ANDRE GRUNNER

Hvis én årsak til fravær → far7

Hvis flere årsaker (maks. 4) i far3_2b:

fAr4a Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.x?

_____ TIMER

fAr4b Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.y?

_____ TIMER

fAr4c Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.z?

_____ TIMER

fAr4d Hvor mange timer var du borte fra arbeidet pga alt.æ?

_____ TIMER

Filter: For IO helt fraværende i mer enn 13 uker og far3_1b ikke lik alt. 02 (egen sykdom), 04 (fødselsperm) eller 14 (ufrivillig permittert) OG er ansatt (spmSYS6=1), samt for IO med fraværsgrunn 02, 04 og 14 og helt fraværende i mer enn 52 uker og ansatt:

fAr5 Får du lønn under fraværet?

Instruks: Som lønn medregnes også sykepenger, kompensasjon for lønn ved fødselspermisjon og dagpenger ved permittering. Spørsmålet gjelder referanseuka.

- 1 JA → fAr6
- 2 NEI → fAr10 (hvis fravær > 52 uker, se nedenfor)

fAr6 Utgjør det minst halvparten av tidligere lønn?

- 1 JA
- 2 NEI

IO med fravær over 52 uker og mindre enn halvparten i lønn → spm.ISY74d (egen sekvens for arbeidssøking)

Overtid/ekstraarbeid

Denne sekvensen stilles bare til ansatte, ekskl. tilfeldige arbeidsforhold (spm.SYS6=1 og spmSYS26=1,2,3).

Egne formuleringer iht svarene i spm.SYS26:

Alt.1 for IO med samme timetall og for IO med alt.2 varierende arbeidstid og avtalt tid i referanseuka >0:

fAr7 Arbeidet du mer enn avtalt arbeidstid noen av dagene i uka 2.-8.januar?

- 1 JA → fAr8
- 2 NEI → far10

Alt.2 for IO som har avtale om varierende arbeidstid og som hadde avtalt 0 timer i referanseuka:

fAr7 Selv om du ikke skulle ha arbeidet i følge din arbeidsavtale, arbeidet du likevel noe i uka 2. - 8. januar?

- 1 JA → far8
- 2 NEI → far10

Alt.3 For IO med ingen avtale om arbeidstid (spm.SYS6=1 og spm.SYS26=3)

fAr 7 Arbeidet du overtid noen av dagene i uka 2.-8.januar? Med overtid menes så vel betalt som ubetalt overtid.

- 1 JA → far9a, så far9d
- 2 NEI → far11

fAr8 Var dette overtidarbeid, ekstra timer på grunn av fleksitid eller annen form for ekstraarbeid?

Mulig å krysse av for flere alternativ

- 1 OVERTID
- 2 FLEKSITID
- 3 EKSTRAARBEID/ANNET

Hvis 1 kryss og overtid:

fAr9a Hvor mange timer var dette?
__ TIMER

Hvis 1 kryss og fleksitid:

fAr9b Hvor mange timer var dette?
__ TIMER

Hvis 1 kryss og annet

fAr9c Hvor mange timer var dette?
__ TIMER

Hvis flere kryss i far8:

fAr9a   **Hvor mange timer var overtid?**
    -- TIMER

fAr9b   **Hvor mange timer var fleksitid?**
    -- TIMER

fAr9c   **Hvor mange timer var annen form for ekstraarbeid?**
    -- TIMER

fAr9d   **Var dette betalt overtid, overtid som skal avspaseres
eller overtid uten noen form for kompensasjon**

Flere valg mulig

1	BETALT OVERTID	→ far9d1
2	OVERTID SOM SKAL AVSPASERES	→ far9d2
3	OVERTID UTEN NOEN FORM FOR KOMPENSASJON	→ far9d3
4	VET IKKE, KLARER IKKE Å SKILLE	→far9d4

Alt.3 (ekstraarbeid) i spm. fAr8 får samme oppfølgingsspm. som overtid angående betalt/ubetalt osv.

Hvis kun ett valg i fAr9d:
Hvor mange timer var dette?
___TIMER

ellers:
fAr9d1   **Hvor mange timer var betalt overtid?**
    ___ TIMER

fAr9d2   **Hvor mange timer var overtid som skal avspaseres?**
    ___TIMER

fAr9d3   **Hvor mange timer var overtid uten noen form for kompensasjon?**
    ___TIMER

Faktisk arbeidstid

Selv etter en så detaljert gjennomgang av fravær og overtid/ekstraarbeid, kan likevel personer med fleksitid ha latt være å ta med sin pluss-/minustid i beregningen. For at ikke dette skal forstyrre oppsummeringen, stilles det et eget spørsmål om fleksitid før spm. om faktisk arbeidstid totalt i uka:

Filter: Til IO som er ansatt og med avtale om arbeidstid (spm.SYS6=1 og spm.SYS26=1,2)

fAr10 **Har du en ordning med fleksibel arbeidstid?**

1	JA	→	far11
2	NEI	→	far11

Hvis fAr2 = alt. 1 settes fAr11 = 0 uten at spørsmålet stilles (dvs. for IO som har oppgitt fravær hele uka). For IO med variabel arbeidstid og avtale om 0 timer i referanseuka, og som heller ikke har utført noe overtid/ekstraarbeid i far7, settes også far11=0 uten at spørsmålet stilles.

Til alle andre sysselsatte:

fAr11 **Hvor mange timer arbeidet du i uka 2.-8.januar?**

Instruks: Inklusive overtid og eksklusive fravær.

_____TIMER _____MINUTTER

Hvis SYS31 = 0 (dvs. 0 i syss27, SYS29 eller SYS30) og fAr11 = 0 (dvs. 0 timer i avtalt og 0 timer i faktisk) → egen sekvens for arbeidssøking (vedlegg).

Hvis fAr10 = NEI → **fAr12a** (ikke fleksitid)
fAr10 = JA → **fAr12a** (for IO med fleksitid)

Avvik :

Denne sekvensen går bare til ansatte som har en arbeidstidsavtale (spm.SYS6=1 og spm.SYS26=1,2). Intervjueren får opp i skjermbildet timer oppgitt som avtalt, fravær, overtid/ekstraarbeid og faktisk arbeidstid.

Det tolereres et avvik på inntil 10 timer for IO med fleksitid og inntil 5 timer for andre IO.

FAr12a Når vi sammenligner det du har sagt om avtalt arbeidstid, fravær, overtid og faktisk arbeidstid, blir det et avvik på x timer og x minutter. Vi går nå gjennom disse opplysningene én gang til og prøver å rette opp.

- 1 RETTER OPP TALLENE
- 2 IKKE MULIG Å FÅ TALLENE RIKTIG

* Nå kommer noen spørsmål om din arbeidstid, slik den er regulert i din avtale eller kontrakt.

Filter: Til ansatte (kode 1 i spm. SYS6):

* AT52. Har du skift- eller turnusarbeid?

- 1 JA
- 2 NEI
- 3 USIKKER/VET IKKE

* AT53a. Må du utføre deler av ditt arbeid på kveldstid, dvs. mellom kl. 18 og 22?

- 1 JA → AT53b
- 2 NEI, ALDRI → AT54a

* AT53b. Hvor ofte har du kveldsarbeid i løpet av en 4-ukersperiode? Vil du anslå det til over eller under halvparten av arbeidsdagene?

- 1 HALVPARTEN ELLER FLERE
- 2 UNDER HALVPARTEN

* AT54a. Må du utføre deler av ditt arbeid om natta, dvs. mellom kl. 22 og 06?

- 1 JA → AT54b
- 2 NEI, ALDRI → AT55a

* AT54b. Hvor ofte har du nattarbeid i løpet av en 4-ukersperiode? Vil du anslå det til over eller under halvparten av arbeidsdagene?

- 1 HALVPARTEN ELLER FLERE
- 2 UNDER HALVPARTEN

* AT55a. Har du en arbeidsavtale som innebærer at du noen gang må arbeide på lørdager?

- 1 JA → AT55b
- 2 NEI, ALDRI → AT56a

* AT55b. Hvor mange lørdager må du arbeide i løpet av en 4-ukersperiode?

- 1 ÉN ELLER SJELDNERE
- 2 2-4

* AT56a. Har du en arbeidsavtale som innebærer at du noen gang må arbeide på søndager?

- 1 JA → AT56b
- 2 NEI, ALDRI → AT57a

* AT56b. Hvor mange søndager må du arbeide i løpet av en 4-ukersperiode?

- 1 ÉN ELLER SJELDNERE
- 2 2-4

* AT57a. Har du en arbeidsavtale som innebærer at deler av arbeidet skal utføres i din bolig?

- 1 JA → AT57b
- 2 NEI → NJ58

* AT57b. Hvor ofte gjør du dette, regelmessig eller bare av og til?

- 1 REGELMESSIG
- 2 AV OG TIL

*SPM.AT 53a-AT57b: Alternative formuleringer for selvstendige og familiearbeidere:
Innledningsordene («Nå kommer noen spørsmål om...») kuttes ut for denne gruppa.

*AT53a. Utfører du deler av ditt arbeid på kveldstid, dvs. mellom kl. 18 og 22?

- 1 JA → AT53b
2 NEI, ALDRI → AT54a

*AT53b. Hvor ofte har du kveldsarbeid i løpet av en 4-ukersperiode? Vil du anslå det til over eller under halvparten av arbeidsdagene?

- 1 HALVPARTEN ELLER FLERE
2 UNDER HALVPARTEN

*AT54a. Utfører du deler av ditt arbeid om natta, dvs. mellom kl. 22 og 06?

- 1 JA → AT54b
2 NEI, ALDRI → AT55a

*AT54b. Hvor ofte har du nattarbeid i løpet av en 4-ukersperiode? Vil du anslå det til over eller under halvparten av arbeidsdagene?

- 1 HALVPARTEN ELLER FLERE
2 UNDER HALVPARTEN

*AT55a. Arbeider du noen gang på lørdager?

- 1 JA → AT55b
2 NEI, ALDRI → AT56a

*AT55b. Hvor mange lørdager arbeider du i løpet av en 4-ukersperiode?

- 1 ÉN ELLER SJELDNERE
2 2-4

*AT56a. Arbeider du noen gang på søndager?

- 1 JA → AT56b
2 NEI, ALDRI → AT57a

*AT56b. Hvor mange søndager arbeider du i løpet av en 4-ukersperiode?

- 1 ÉN ELLER SJELDNERE
2 2-4

*AT57a. Utfører du deler av arbeidet i din bolig?

- 1 JA → AT57b
2 NEI → NJ58

*AT57b. Hvor ofte gjør du dette, regelmessig eller bare av og til?

- 1 REGELMESSIG
2 AV OG TIL
-

Filter: Til alle sysselsatte:

 # NJ58. Ser du deg om etter en annen jobb?

- 1 JA → NJ59a
2 NEI → SYS60 el. eAr93 el. Utd99a/100

* # NJ59a. Hvorfor ser du deg om etter en annen jobb?

- 1 RISIKO FOR Å MISTE NÅVÆRENDE JOBB
2 NÅVÆRENDE JOBB ER MIDLERTIDIG
3 SØKER EN EKSTRA JOBB
4 SØKER EN JOBB MED LENGRE ARBEIDSTID ENN NÅVÆRENDE JOBB
5 SØKER EN JOBB MED KORTERE ARBEIDSTID ENN NÅVÆRENDE JOBB
6 ØNSKER BEDRE ARBEIDSFORHOLD (LØNN, ARBEIDS- ELLER REISETID, JOBBINNHOLD)
7 HAR NETTOPP AVSLUTTET EN UTDANNING
8 SKAL FLYTTE
9 ANDRE GRUNNER

(med mulighet for å krysse av i flere alternativer)

 # NJ59b. På hvilke måter har du forsøkt å skaffe deg en annen jobb de siste 4 ukene?

- 01
- 02 KONTAKTET NAV (ARBEIDSKONTORET) FOR Å FÅ JOBB
- 03 KONTAKTET VIKARBYRÅ/PRIVAT ARBEIDSFORMIDLING
- 04 KONTAKTET MULIG ARBEIDSGIVER
- 05 KONTAKTET VENNER, SLEKTNINGER, FAGFORENINGER OSV.
- 06 SVART PÅ ANNONSE, ANNONSERT SELV
- 07 LEST ANNONSER
- 08 GJENNOMFØRTE EN TEST, INTERVJU ELLER LIGNENDE
- 09 VENTER PÅ SVAR PÅ SØKNAD
- 10 VENTER PÅ TILBUD FRA NAV
- 11 HAR SØKT ETTER BEDRIFTSLOKALER, TOMT, UTSTYR
- 12 HAR SØKT OM TILLATELSE, LISENSER, LÅN, ETABLERINGSSTØTTE
- 13 ANDRE MÅTER
- 14 HAR IKKE GJORT NOE (DE SISTE 4 UKENE)

 # NJ59c. I hvor mange uker har du sett deg om etter et annet arbeid?

__ UKER

 # NJ59d. Ønsker du et arbeid som ansatt eller som selvstendig næringsdrivende?

- 1 ANSATT → NJ59e
- 2 SELVSTENDIG → SYS60 el. eAr93 el. Utd99a/100
- 3 USIKKER/VET IKKE → NJ59e

Instruks: Svar forskjellig fra disse alternativene avmerkes under ANSATT.

Filter: Ikke til IO med svar i spm. SYS34b (ønsket arbeidstid):

 # NJ59e. Ønsker du en heltidsjobb eller en deltidsjobb?

- 1 HELTIDSARBEID → NJ59f
- 2 DELTIDSARBEID → NJ59g
- 3 USIKKER → SYS60 el. eAr93 el. Utd99a/100

Filter: Ikke til IO med svar i spm. SYS34b (ønsket arbeidstid):

 # NJ59f. Ville du tatt imot et tilbud om en deltidsjobb, hvis du ikke kunne få en heltidsjobb?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Ikke til IO med svar i spm. SYS34b (ønsket arbeidstid):

 # NJ59g. Ville du tatt imot et tilbud om en heltidsjobb, hvis du ikke kunne få en deltidsjobb?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til alle deltidssysselsatte (kode 1 i SYS31 el. kode 2 i spm. SYS32):

SYS60. Betrakter du deg hovedsakelig som...

- 1 yrkesaktiv
- 2 student eller skoleelev
- 3 alderspensjonist
- 4 førtidspensjonist
- 5 arbeidsufør
- 6 hjemmearbeidende
- 7 arbeidsledig
- 8 vernepliktig
- 9 annet

Filter: Til alle ikke-sysselsatte

ISY61. Har du tidligere hatt noe inntektsgivende arbeid, bortsett fra feriejobber?

- 1 JA → ISY62a
- 2 NEI → ISY74a

ISY62a. I hvilket år sluttet du i denne jobben?

ÅR_____

HUSKER IKKE → **ISY62b. Men kan du si om det var**

1	3-8 år siden, eller
2	mer enn 8 år siden?
3	0-2 ÅR SIDEN

Filter: Til IO som sluttet for 2 år siden el. mindre (differansen mellom undersøkelsesår og år oppgitt i spm. ISY62a), evt. avkrysset i kode 3 under ISY62b.

ISY62c. Husker du også i hvilken måned det var?

MÅNED: __

HUSKER IKKE__

Filter: I 2006: til IO som sluttet i forrige jobb etter 1998, dvs. 1999 el. seinere (mindre enn 8 år siden) → ISY 63
Tidsangivelsen justeres hvert år, undersøkelsesår i AKU minus sluttår (i spm.ISY62a) < 8, eventuelt kode 1 i spm. ISY62b.
Ellers → **ISY74a**

* ISY63. Hva var den viktigste grunnen til at du sluttet i denne jobben eller bedriften?

0	BLE OPPSAGT/PERMITTERT, BEDRIFTEN NEDLAGT, MANGEL PÅ OPPDRAG
1	ARBEIDET VAR MIDLERTIDIG, TIDSBEGRENSET
2	OMSORG FOR BARN ELLER PLEIE AV ANDRE PERSONER
3	ANDRE PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE FORHOLD
4	EGEN SYKDOM ELLER UFØRHET
5	SKOLEGANG ELLER STUDIER
6	BLE FØRTIDSPENSJONERT
7	ALDERSPENSJONERT
8	VERNEPLIKT ELLER SIVILTJENESTE
9	ANNET

Også ISY64-70 skal stilles til alle IO som var i jobb for mindre enn 8 år siden. Men de skal være kjernevariable bare for IO som har hatt jobb siste 12 måneder, mens de ellers skal være strukturvariable.

Filter for spm. ISY64-70: til alle IO som var i jobb for mindre enn 8 år siden, dvs. undersøkelsesår i AKU minus sluttår (i spm.ISY62a) < 8, eventuelt kode 1 el. 3 i spm. ISY62b.

- a) Til hele utvalget for IO som har hatt jobb siste 12 måneder, jfr. spm. ISY62a og c i forhold til undersøkelsesår og -måned (hvis uoppgitt i måned: behandles som om det var lenger enn 12 mndr. siden, dvs. som i pkt. b.)
b) Til 1. og 8. gangs IO for dem som har hatt jobb for mer enn 12 mndr. siden (men mindre enn 8 år)

(* ISY64. Arbeidet du da som ansatt, som selvstendig eller som familiemedlem uten avtalt lønn?

1	ANSATT
2	SELVSTENDIG
3	FAMILIEMEDLEM

(* ISY65a. Hvor hadde du arbeid? Vi ønsker navnet på bedriften: _____

(* ISY65b. I hvilken kommune lå bedriften? _____

(* ISY66. Hva slags virksomhet ble drevet i bedriften?

VIRKSOMHETENS ART: _____

Ansatt/familiemedlem (kode 1 el. 3 i spm. ISY64) → **ISY69**

Selvstendig (kode 2 i spm. ISY64) → **ISY67**

(* ISY67. Hadde du noen ansatte, bortsett fra eventuell hjelp fra familiemedlemmer?

1	JA, HADDE ANSATTE	→	ISY68
2	NEI	→	ISY69

(* ISY68. Var det færre enn 10 ansatte ved denne bedriften?

1	JA, FÆRRE ENN 10
2	NEI, 10 ELLER FLERE

(* ISY69. Hva var ditt yrke i denne bedriften? _____

(* ISY70. Hva var dine viktigste arbeidsoppgaver? _____

Arbeidssøking

ISY74a. Har du forsøkt å få arbeid det siste året? Vi er interessert i alt arbeid, selv om det bare dreier seg om noen få timer.

1	JA	→	ISY74b
2	NEI	→	ISY75a

ISY74b. Har du forsøkt i løpet av de siste 4 ukene, regnet fram til 8. januar?

1	JA	→	ISY80a
2	NEI	→	ISY75a

ISY75a. Hadde du i uka 2.-8. januar 2006 fått en jobb du skal begynne i?

1	JA	→	ISY75b
2	NEI	→	ISY76

ISY75b. Skal du begynne i denne jobben innen 3 måneder?

1	JA	→	ISY81
2	NEI, SEINERE	→	ISY88

Filter: Til ikke-sysselsatte som ikke har søkt arbeid siste 4 uker og som heller ikke har fått en jobb, dvs. kode 2 i ISY74a el. b og kode 2 i ISY75a:

ISY76. Selv om du ikke har forsøkt å få arbeid de siste 4 uker, ØNSKER du likevel et arbeid?

1	JA	→	ISY77 hvis kode 2 i ISY74b og ISY75a	→	ISY78a hvis kode 2 i ISY74a og ISY75a
2	NEI	→	ISY78b		

Spørsmål ISY74d/e nedenfor går til IO som tidligere har svart som om de var sysselsatt, men som pga. våre kriterier for arbeidsstyrkestatus ledes over i sekvensen for arbeidssøking.

Filter: Til IO som har vært midlertidig fraværende i mer enn 12 måneder med mindre enn halv lønn, Også til IO med 0 timer i avtalt/vanlig arb.tid (spm. SYS27, SYS29 el. SYS30), ev. avkrysset i alternativ 4 eller 5 i SYS26a, og 0 timer i faktisk arbeidstid (IO med "tilfeldig arbeidsforhold" som ikke kan regnes som sysselsatt), se vedlegg.

ISY74d. Har du forsøkt å få et ANNET arbeid i løpet av de siste 4 ukene? Vi er interessert i alt arbeid, selv om det bare dreier seg om noen få timer.

1	JA	→	ISY80a
2	NEI	→	ISY91

Filter: Til IO på kvalifiseringstiltak (fra spm. SYS14b, ev. kode 1 i SYS14c):

ISY74e. Har du forsøkt å få et VANLIG arbeid i løpet av de siste 4 ukene? Vi er interessert i alt arbeid, selv om det bare dreier seg om noen få timer.

1	JA	→	ISY80a
2	NEI	→	ISY91

Filter: Til IO som har søkt arbeid, men ikke siste 4 uker, og som heller ikke har fått en jobb (kode 2 i ISY74b og kode 2 i ISY75a):

ISY77. Hvor lenge er det siden du sist forsøkte å få arbeid?

1	5-8 UKER/1-2 MÅNEDER
2	3-5 MÅNEDER
3	6-11 MÅNEDER
4	1 ÅR

Filter: Til IO som ikke har søkt arbeid de siste 4 uker, og som heller ikke har fått en jobb, men som ønsker arbeid (kode 1 i ISY76):

* # ISY78a. Hva er den viktigste grunnen til at du ikke har forsøkt å få arbeid i løpet av de siste 4 ukene?

Filter: Til IO som ikke ønsker arbeid (kode 2 i spm. ISY76) :

* # ISY78b. Hva er den viktigste grunnen til at du ikke ønsker et inntektsgivende arbeid?

- 01 VENTER PÅ SVAR FRA ARBEIDSGIVER
- 02 VENTER Å BLI TATT INN IGJEN ETTER PERMITTERING
- 03 EGEN SYKDOM ELLER UFØRHET
- 04 OMSORG FOR EGNE BARN
- 05 OMSORG FOR ANDRE PLEIETRENGENDE (VOKSNE SLEKTNINGER)
- 06 OMSORG BÅDE FOR EGNE BARN OG ANDRE PLEIETRENGENDE
- 07 ANDRE PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE FORHOLD
- 08 SKOLEGANG ELLER STUDIER
- 09 ER PENSJONERT/TRYGDET
- 10 FINNES IKKE PASSENDE ARBEID
- 11 ANDRE GRUNNER

Filter: Til IO med kode 4 i spm. ISY78:

* # ISY79a. Ville du forsøkt å få arbeid om du var sikret tilfredsstillende barnetilsyn?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til IO med kode 5 i spm. ISY78:

* # ISY79b. Ville du forsøkt å få arbeid om du var sikret en tilfredsstillende pleie- eller tilsynsordning?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til IO med kode 6 i spm. ISY78:

* # ISY79c. Ville du forsøkt å få arbeid om du var sikret tilfredsstillende pleie- og tilsynsordninger?

- 1 JA
- 2 NEI

Filter: Til IO som har søkt arbeid siste 4 uker (kode 1 i spm. ISY74b, d eller e):

ISY80a. På hvilke måter har du forsøkt å skaffe deg arbeid de siste 4 ukene?

- 01
- 02 KONTAKTET NAV (ARBEIDSKONTORET) FOR Å FÅ JOBB
- 03 KONTAKTET VIKARBYRÅ/PRIVAT ARBEIDSFORMIDLING
- 04 KONTAKTET MULIG ARBEIDSGIVER
- 05 KONTAKTET VENNER, SLEKTNINGER, FAGFORENINGER OSV.
- 06 SVART PÅ ANNONSE, ANNONSERT SELV
- 07 LEST ANNONSER
- 08 GJENNOMFØRTE EN TEST, INTERVJU ELLER LIGNENDE
- 09 VENTER PÅ SVAR PÅ SØKNAD
- 10 VENTER PÅ TILBUD FRA NAV
- 11 HAR SØKT ETTER BEDRIFTSLOKALER, TOMT, UTSTYR
- 12 HAR SØKT OM TILLATELSE, LISENSER, LÅN, ETABLERINGSSTØTTE
- 13 ANDRE MÅTER

(med mulighet for å krysse av i flere alternativer)

Filter: Til IO som kun er krysset av i to av svaralternativene i spm. ISY80a

ISY80b. Har du forsøkt på noen flere måter?

- 01
- 02 KONTAKTET NAV (ARBEIDSKONTORET) FOR Å FÅ JOBB
- 03 KONTAKTET VIKARBYRÅ/PRIVAT ARBEIDSFORMIDLING
- 04 KONTAKTET MULIG ARBEIDSGIVER
- 05 KONTAKTET VENNER, SLEKTNINGER, FAGFORENINGER OSV.
- 06 SVART PÅ ANNONSE, ANNONSERT SELV
- 07 LEST ANNONSER
- 08 GJENNOMFØRTE EN TEST, INTERVJU ELLER LIGNENDE
- 09 VENTER PÅ SVAR PÅ SØKNAD
- 10 VENTER PÅ TILBUD FRA NAV
- 11 HAR SØKT ETTER BEDRIFTSLOKALER, TOMT, UTSTYR
- 12 HAR SØKT OM TILLATELSE, LISENSER, LÅN, ETABLERINGSSTØTTE
- 13 ANDRE MÅTER
- 14 HAR IKKE GJORT NOE MER

Filter: Til IO som har søkt arbeid siste 4 uker, og til IO som har fått en jobb de skal begynne i innen 3 måneder (kode 1 i spm. ISY74b, d el. e, eller kode 1 i spm. ISY75b):

ISY81. I hvor mange uker har du forsøkt å få arbeid?

-- UKER

Instruks: IO skal ha vært disponibel for arbeid i disse ukene.

ISY82. Ønsker du et arbeid som ansatt eller som selvstendig næringsdrivende?

1	ANSATT	→	ISY83
2	SELVSTENDIG	→	ISY88
3	USIKKER/VET IKKE	→	ISY83

Instruks: Andre svar forskjellig fra selvstendig avmerkes under ANSATT.

Egen formulering av spm. ISY82 for IO som skal begynne i en jobb innen 3 mndr. (kode 1 i ISY75b):

Skal du begynne som ansatt eller som selvstendig næringsdrivende?

 # ISY83. Hvor mange timer pr. uke ønsker du å arbeide?

-- TIMER PR. UKE

Egen formulering av spm. ISY83 for IO som skal begynne i en jobb innen 3 mndr. (kode 1 i ISY75b):

Hvor mange timer pr. uke skal du arbeide i den jobben du skal begynne i?

HELTIDSARBEID (35 t. og over)	→	ISY84
DELTIDSARBEID (1-34 timer)	→	ISY85
USIKKER/uoppgitt	→	ISY88

 # ISY84. Ville du tatt imot et tilbud om en deltidsjobb, hvis du ikke kunne få en heltidsjobb?

1	JA	→	ISY88
2	NEI	→	ISY88

 # ISY85. Ville du tatt imot et tilbud om en heltidsjobb, hvis du ikke kunne få en deltidsjobb?

1	JA	→	ISY88
2	NEI	→	ISY88

Variabelen nedenfor kartlegges via kopling til NAVs register (for hele AKU-utvalget, også de sysselsatte)

- 1 Person is registered at a public employment office and receives benefit or assistance
  - 2 Person is registered at a public employment office but does not receive benefit or assistance
  - 3 Person is not registered at a public employment office but receives benefit or assistance
  - 4 Person is not registered at a public employment office and does not receive benefit or assistance
-

Filter: Til IO som har søkt arbeid (el. allerede fått en jobb de skal begynne i) og til IO som ønsker arbeid uten å søke, dvs. kode 1 i spm. ISY74a, d el. e, eller i ISY75a el. i ISY76:

ISY88. Kunne du ha påtatt deg noe arbeid i uka 2. - 8. januar eller de neste to ukene?

1	JA	→	ISY91
2	NEI	→	ISY89

* ISY89. Hvorfor kan du ikke begynne i arbeid i løpet av denne perioden?

1	MÅ FØRST AVSLUTTE SKOLEGANG ELLER STUDIER
2	MÅ FØRST AVSLUTTE ET ARBEIDSMARKEDSTILTAK
3	MÅ FØRST AVSLUTTE VERNEPLIKT- ELLER SIVILTJENESTE
4	PERSONLIGE ELLER FAMILIEMESSIGE ÅRSAKER (INKL. SVANGERSKAP)
5	EGEN SYKDOM ELLER SKADE
6	ANDRE GRUNNER

 # ISY90. Når kan du begynne i arbeid?

1	OM 3-4 UKER
2	OM 5-8 UKER/1-2 MÅNEDER
3	OM 3-4 MÅNEDER
4	OM 5 MÅNEDER ELLER SEINERE
5	VET IKKE

Instruks: Her skal det regnes fra utgangen av referanseuka og framover i tid.

Filter: Til alle ikke-sysselsatte:
ISY91. Betrakter du deg hovedsakelig som...

- 1
- 2 student eller skoleelev
- 3 alderspensjonist
- 4 førtidspensjonist
- 5 arbeidsufør
- 6 hjemmearbeidende
- 7 arbeidsledig
- 8 vernepliktig
- 9 annet

Filter: Til IO som har søkt arbeid siste 4 uker, og til IO som har fått en jobb de skal begynne i (uavhengig av når de skal begynne), dvs. kode 1 i spm. ISY74b eller kode 1 i spm. ISY75a.

* # ISY92. Hva gjorde du før du begynte å søke arbeid, var du da i arbeid, under utdanning, hjemmearbeidende, eller gjorde du noe annet?

- 1 VAR I ARBEID (INKLUSIVE LÆRLINGEJOBB)
- 2 VAR UNDER UTDANNING PÅ HELTID
- 3 VAR UNDER UTDANNING OG HADDE SAMTIDIG EN DELTIDSJOBB
- 4 AVTJENTE VERNEPLIKT/SIVILTJENESTE
- 5 VAR HJEMMEARBEIDENDE (UTEN INNTEKTSGIVENDE ARBEID)
- 6 VAR PENSJONERT/TRYGDET
- 7 ANNET

*** SITUASJONEN ETT ÅR TIDLIGERE**

Til alle ikke-sysselsatte og til sysselsatte som har arbeidet i bedriften i mindre enn ett år (jfr. spm. SYS11a-c).

For halvparten av utvalget, dvs. 8.gangs-IO (minus frafallet): bruk de opplysningene vi har fra ett år tidligere.

Hvis NEI i spm. ISY61 (tidl. yrkesaktivitet) → **eAr93b**
Hvis mer enn ett år siden i spm. ISY62a-c → **eAr93b**
Hvis 11-12 måneder siden i spm. ISY62a-c → **Utd99a/100**

* Nå vil vi gjerne vite noe om din situasjon for ett år siden.

* eAr93a. Hadde du da noe inntektsgivende arbeid?

- 1 JA → **eAr94a**
- 2 NEI → **eAr93b**

* eAr93b. Var du da hovedsakelig....

- 1
- 2 student eller skoleelev
- 3 alderspensjonist
- 4 førtidspensjonist → **Utd99a/100**
- 5 arbeidsufør for alle alternativer
- 6 hjemmearbeidende
- 7 arbeidsledig
- 8 vernepliktig
- 9 annet

Filter: Spm.eAr94a-eAr96 kuttes ut for IO som sist var i arbeid for mindre enn ett år siden iflg. spm. ISY62a-c (bruke opplysningene gitt i spm. ISY64-67).

* eAr94a. Hvor hadde du arbeid? (HVIS TO ARB.FORHOLD FOR 1 ÅR SIDEN, BRUK HOVEDARBEIDSFORHOLDET)

Vi ønsker navnet på bedriften: _____
(HVIS DENNE BEDRIFTEN ER NEVNT TIDLIGERE I INTERVJUET, SKRIV BARE..)

* eAr94b. I hvilken kommune lå bedriften? _____

* eAr94c. Hva slags virksomhet ble drevet i bedriften?

VIRKSOMHETENS ART: _____

* eAr95. Arbeidet du for ett år siden som ansatt, som selvstendig eller som familiemedlem uten avtalt lønn?

1	ANSATT	→	Utd99a/100
2	SELVSTENDIG	→	eAr96
3	FAMILIEMEDLEM	→	Utd99a/100

* eAr96. Hadde du for ett år siden noen ansatte, bortsett fra eventuell hjelp fra familiemedlemmer?

1	JA, HADDE ANSATTE
2	NEI

Utdanning

Sekvens 1: Høyeste fullførte utdanning:

Utdalget kobles på forhånd til siste utgave av registeret over befolkningens høyeste utdanning (BHU).

Til 1.gangs IO som ikke har registrert utdanning iflg BHU og 2.-8. gangs IO som vi ikke hr noen utdanningsopplysninger for:

Utd99a. Hvilken allmennutdanning har du fullført?

1	7-ÅRIG FOLKESKOLE ELLER KORTERE
2	1-ÅRIG FRAMHALDS- ELLER FORTSETTELSESSKOLE
3	2-ÅRIG FRAMHALDS- ELLER FORTSETTELSESSKOLE
4	9-ÅRIG GRUNNSKOLE/10.ÅRIG GRUNNSKOLE
5	FOLKEHØGSKOLE, 1 ÅRS KURS
6	REAL- ELLER MIDDELSKOLE, GRUNNSKOLENS 10. ÅR
7	FOLKEHØGSKOLE, 2-ÅRS KURS
8	GYMNAS/3-ÅRIG ALLMENN FAGLIG STUDIERETNING I VIDEREGÅENDE SKOLE
9	INGEN UTDANNING

Utd100a. Har du fullført annen utdanning hvor skolegangen eller studiene varer minst 4-5 måneder på heltid?

1	JA	→ Utd101e
2	NEI	→ Sekvens 2 (spm. Utd105a)

Til 1.gangs IO som vi har opplysninger fra i BHU (årstall endres etter hver oppdatering av utdanningsregisteret) og utdanningsnivå (1.siffer i koden) er < 7 (IO med utdanningsnivå =7 og over, gå til sekvens 2):

Utd100b. Har du fullført noen utdanning som normalt varer minst 4-5 måneder på heltid, etter 1. oktober år xxxx?

1	JA	hvis utd.nivå 1-3	→ Utd101a
		hvis utd.nivå 4-7	→ Utd101e
2	NEI		→ Sekvens 2 (spm. Utd105a)

Til IO som er med for 2.-8. gang og som vi har utdanningskode for og utdanningsnivå (1.siffer i koden) er < 7: (IO med utdanningsnivå =7 og over, gå til sekvens 2)

Utd100c. Har du fullført noen utdanning som normalt varer minst 4-5 måneder på heltid, siden siste intervju?

1	JA	hvis utd.nivå 1-3	→ Utd101a
		hvis utd.nivå 4-7	→ Utd101e
2	NEI		→ Sekvens 2 (spm. Utd105a)

Utd101a. Var dette en form for allmennutdanning, dvs. 9-årig grunnskole, allmennfaglig linje ved en videregående skole eller folkehøgskole?

1	JA	→ Utd101b
2	NEI	→ Utd101e

Utd101b. Hvilken allmennutdanning var dette?

- 4 9-ÅRIG/10.ÅRIG GRUNNSKOLE
- 5 FOLKEHØGSKOLE, 1 ÅRS KURS   Alt. 4, 5, 7, 8 → Utd104b
- 7 FOLKEHØGSKOLE, 2 ÅRS KURS
- 8 ALLMENN FAGLIG STUDIERETNING VED 3-ÅRIG VIDEREGÅENDE SKOLE
- 9 ANNET   → Utd101e

Utd101e. Var det videregående skole, teknisk fagskole, høyskole, universitet eller annet?

- 1 VIDEREGÅENDE SKOLE
- 2 TEKNISK FAGSKOLE
- 3 HØYSKOLE
- 4 UNIVERSITET   → alt. 1-4 → Utd101f2
- 5 ANNET   → Utd101f1

Utd101f1. Kan du oppgi navnet på skolen eller skoleslag?

_____

Utd101f2. Kan du oppgi linje eller fagområde for denne utdanningen?

_____ → Utd102 hvis 5 i Utd101e, → Utd103 ellers

Utd102. Er dette vanligvis heltids- eller deltidsutdanning?

- 1 HELTID   → Utd103
- 2 DELTID   → Utd104a

Utd103. Hvor lang tid varer normalt denne utdanningen?

ANTALL HELE ÅR: ____
ANTALL MÅNEDER: ____ → Utd104b

Utd104a. Er normal varighet for denne utdanningen mer enn 300 timer?

- 1 JA
- 2 NEI

Utd104b. Hvilket år ble denne utdanningen fullført?

_____ ÅRSTALL

Sekvens 2: Igangværende utdanning:

Spørsmålet stilles til alle IO 15-59 år:

Utd105a. Har du gått på skole, studert eller vært lærling i løpet av de siste 4 ukene?

- 1 JA   → UtdA8
- 2 NEI   → Utd105

UtdA8. Mottok du full lønn, redusert lønn eller ingen lønn fra din arbeidsgiver for å ta denne utdanningen?

- 1 FULL LØNN
- 2 REDUSERT LØNN
- 3 INGEN LØNN
- 4 VET IKKE

Sekvens 3: Deltaking i ikke-formell utdanning siste 4 uker:

Til IO 15-59 år og som har svart ja på spm.Utd105a:

Utd105. Har du i løpet av de siste 4 uker deltatt i noen annen form for opplæring som kurs, seminarer, konferanser o.l.?

Til IO 60 år og over eller IO som har svart nei på spm.Utd105a:

Utd105. Har du deltatt på kurs, seminarer, konferanser o.l. i løpet av de siste 4 uker hvor formålet har vært opplæring?

1 JA → Utd112

2 NEI → Utd120

Utd112. Hvorfor deltok du på dette, var det mest av betydning for nåværende eller framtidig jobb eller mest av personlige interesser?

1 MEST BETYDNING FOR JOBB

2 MEST PERSONLIGE INTERESSER

Utd114. Omtrent hvor mange timer i alt har du brukt på denne opplæringen i løpet av de 4 siste ukene?

__ TIMER

* Utd114a. Kan du oppgi fagområde for denne opplæringen?

_____

Til sysselsatte:

Utd115a1. Foregikk denne opplæringen helt utenom arbeidstiden?

1 JA → Utd115b

2 NEI → Utd120

Utd115b. Mottok du lønn for å delta i denne opplæringen?

1 JA

2 NEI

3 DELVIS

Spm120. Er du ugift, gift, samboende eller tidligere gift?

1 UGIFT

2 GIFT/REGISTRERT PARTNER

3 SAMBOER

4 TIDLIGERE GIFT

I tillegg henter vi inn følgende data ved kopling mot filer fra Personregisteret:

- Ekteskapelig status (i juridisk forstand, dvs. ikke inkl. samboerskap)

1 Ugift

2 Gift

3 Enke/enkemann

4 Skilt eller separert

- Nasjonalitet (statsborgerskap)

- Botid i landet

1 Født i Norge

2 1-10 år: oppgi antall år: __

3 Over 10 år

- Fødeland

* HUSHOLDNINGSSPØRSMÅL (tatt ut av skjema f.o.m. 1.kvartal 2013)

Nå følger noen spørsmål om hvem du bor sammen med. Ifølge Folkeregisteret består familien din av følgende personer (liste). Er alle disse fast bosatt sammen med deg?

(hvis bare 2 i familien: Er (navn) fast bosatt i samme bolig som deg?)

Hvis ikke alle er fast bosatt:

Hvem av disse bor ikke sammen med deg? (liste)

Instruks til intervjuerne: Følgende personer som midlertidig oppholder seg utenfor husholdningen, skal likevel regnes som fast bosatte i boligen: personer i militærtjeneste/siviltjeneste, pendlere, sjøfolk, ektefelle/partner under utdanning, innsatte og personer innlagt på sykehus.

Er det andre som er fast bosatt i samme bolig som deg? Det kan f.eks. være samboer, fosterbarn, praktikanter, hybelboer uten egen inngang eller eventuelt hybelboers vertsfamilie.

Navn, fødselsdato og kjønn registreres, før det spørres:

Hvilket familieforhold har hun/han til (navn på referanseperson)?

1	(REFERANSEPERSONEN SELV)
2	EKTEFELLE/REGISTRERT PARTNER
3	SAMBOER
4	EGET BARN
5	SAMBOERS BARN
6	STEBARN
7	EKTEFELLE/REGISTRERT PARTNER TIL PERSON I KATEGORIENE 4-6
8	SAMBOER TIL PERSON I KATEGORIENE 4-6
9	BESTEFØRELDRE (EV. EKTEFELLES/SAMBOERS BESTEFØRELDRE)
10	FORELDRE/SVIGERFORELDRE (EV. SAMBOERS FORELDRE)
11	SØSKEN/HALVSØSKEN (EV. EKTEFELLES/SAMBOERS SØSKEN)
12	FOSTERBARN
13	BARNEBARN
14	ANNEN SLEKTNING (EV. EKTEFELLES/SAMBOERS SLEKTNING)
15	LOSJERENDE/HYBELBOER
16	ARBEIDSHJELP (F.EKS. PRAKTIKANT, AU-PAIR)
17	ANNEN PERSON, IKKE-SLEKTNING
18	EKTEFELLE/REGISTRERT PARTNER TIL PERSON I KATEGORIENE 9-17
19	SAMBOER TIL PERSON I KATEGORIENE 9-17

Vi har nå kommet fram til at disse personene bor i samme bolig som deg (liste)

Har dere felles kost?

1	JA
2	NEI

Hvem av de jeg leste opp har ikke felles kost med deg?

(navn og fødselsdato noteres)

Vedlegg

Spørsmålekvens for ansatte med et tilfeldig arbeidsforhold e.l.

Etter avkryssing for "TILFELDIG ARBEIDSFORHOLD" el. "TILKALLES BARE VED BEHOV" i spm. SYS26a går disse personene direkte til spm. om faktisk arbeidstid, som for denne gruppa omformuleres til: "**Hvor mange timer arbeidet du i uka 2.-8.januar?**"

En annen gruppe av IO som ledes direkte dit (fra sekvensen om avtalt tid), er de som oppgir 0 timer som avtalt el. gjennomsnittlig arbeidstid (i SYS27, 29 el. 30). Det er å betrakte som tilfeldige arbeidsforhold, selv om de ikke tidligere er blitt avkrysset som dette.

Erfaringsmessig oppgir noen av disse også 0 timer i faktisk arbeidstid i referanseuka. Slike tilfeller ledes over til sekvensen for ikke-sysselsatte om arbeidssøking mv., dvs. til ISY74d. "Har du forsøkt å få et ANNET arbeid i løpet av de siste 4 ukene? ...."

Den ordinære gangen videre er til spm. om de ulike arbeidstidsordningene (kveldsarbeid mv.), som innledes med "*Nå kommer noen spørsmål om din arbeidstid, slik den er regulert i din avtale eller kontrakt.*". Men personer som bare hadde en tilfeldig jobb i referanseuka (og som faktisk utførte arbeid den uka), ledes utenom alle disse spørsmålene, og videre til spm. NJ58: "Ser du deg om etter en annen jobb?"

Deretter følges pilhenvisingene som i det ordinære skjemaet.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9101-2

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway